ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ
1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН
МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ
1997 йил 25 март. Сешанба № 24 (5.797). Сотувда эркин нархда

ЕРГА БАРАКА УРУҒИ ТУШДИ

Андижон усули— чигитни плёнка остига экиш технологияси мамлакатнинг барча минтақаларида кенг қўлланилаяпти

ҲАЁТИЙ ЗАРУРАТ

Пахтачилик — мамлакатимиз иқтисодиётининг, хусусан қишлоқ хўжалигининг энг асосий тармоғи ҳисобланиб, халқимизнинг турмуши кўп жиҳатдан бу соҳа билан чамбарчас боғлиқ. Шунинг учун ҳам оқ олтин етиштириш, ҳосилни саранжомлаб олиш жараёнларидаги барча юмушларнинг қандай даврда, қайси ойда адо этилиши деярли ҳар бир ўзбекистонликка ёд бўлиб кетган. Юртдошларимизнинг кўпчилиги чигит экиш асосан 10-15 апрелдан бошланиб, 20-25 апрелгача давом этишини, об-ҳаво ноқулай келган баъзи минтақаларда бу юмуш 5-10 майгача чўзилиб кетишини, саратонда — саксон-тўқсон кун давомида ғўза уч-тўрт бор суғорилишини, шунча марта қатор ораларига ишлов берилишини, икки-уч сафар минерал ўғит билан озиқлантирилишини яхши билишади. Ҳамюртларимизнинг аксариятидан сўрасангиз, август ойининг биринчи ўн кунлигида ўсимлик чеканка қилиниб, ривожи пасайтирилишини, сентябрь ойининг ўрталарида эса ғўза баргини тўктириш учун дорилаш бошланишини, октябрда ва ноябрнинг ўрталаригача ҳосил оммавий равишда йиғиб-териб олинишини, бу юмуш баъзан мўлжалдагидан 20-25 кунга чўзилиб кетишини ҳеч бир адашмай айтиб беришади. Чунки юртимизнинг асосий даромад манбаларидан бири саналган пахтачилик ҳаётимизга сингиб кетган.

Кейинги икки-уч йилда узоқ давр мобайнида шаклланиб қолган, юқорида таърифланган анъанавий технологиядан бирмунча фарқ қилувчи, иш жараёнларининг муддатлари ўзгарган ҳолатларга дуч келаяпмиз. 1996 йили Андижон вилоятининг чигит плёнка остига экилган пайкалларида 25 июлдаёқ пахта очила бошлаганлигини юртдошларимизга «Қишлоқ ҳаёти» газетасининг биринчи саҳифаси орқали катта хурсандчилик билан маълум қилганимда, бу янги технологиянинг шарофати эканлигини кўпгина далиллар билан таҳлил этганимда айнан шундай ҳис-туйғулар шууримни қамраб олганди. Мамлакатимизнинг бир қатор минтақаларида бу йил 18 мартдан бошлаб плёнка остига чигит экила бошлаганлиги ҳақидаги хушхабарни эшитиб, шу ишга мутасадди этилган мутахассислар, хўжалик раҳбарлари, деҳқонлар, механизаторлар билан суҳбатлашганимда, пахтачиликдаги бу технологиянинг ижтимоий-иқтисодий моҳиятини шарҳлашга киришаётганимда ҳам янгиликнинг барча хусусиятлари бирма-бир хаёлдан ўтди. Хизмат тақозоси туфайли кейинги уч ярим йил давомида «Андижон усули»нинг юзага келиши, такомиллаштирилиши, ўзгартиришлар киритилишига доир жараёнлар билан яқиндан танишиб борганлигим учун қуйида янги технология моҳиятига бирмунча тўхталиб, унинг иқтисодиётимизни ривожлантиришга қўшадиган беқиёс ҳиссасини изоҳлашга ҳаракат қиламан.

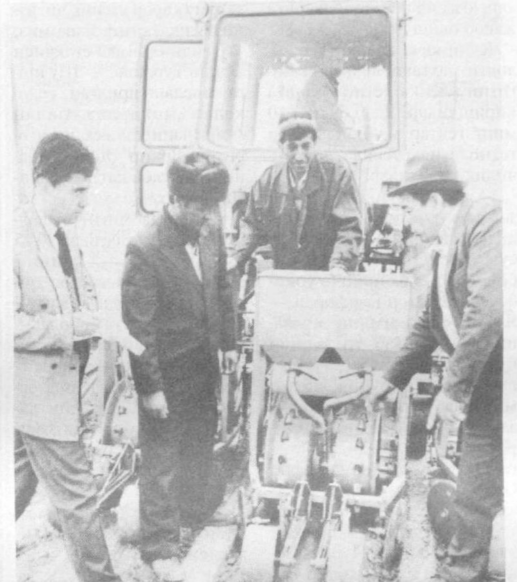

СУРАТЛАРДА: 1. Қарши туманидаги «Бешкент» жамоа хўжалиги механизатори Зокир Эшонқулов. У плёнка остига чигит экишни тезда ўзлаштириб олди. 2. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг янги технологияни жорий этиш бўйича Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларидаги вакили Алишер Очилов, «Бешкент» жамоа хўжалиги агрономи Қувват Турсунов, бригада етакчиси Эргаш Турдиев, Қашқадарё вилояти қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Луқмон Ғаффоров плёнка остига чигит экилаётган далада.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Хўш, чигитни плёнка остига экиш усули қандай ҳаётий зарурат туфайли юзага келди? Маълумки, 1993 йилдан бошлаб темир йўл харажатлари, божхона тўловлари кескин ошиб кетганлиги сабабли чет элдан ғалла сотиб олиб келиш ғоят қимматга туша бошлади. Табиийки, бу мамлакатимиз иқтисодиётига таъсир этиши мумкин эди. Бундан ташқари юртимизнинг табиий-иқлим хусусияти дон етиштиришга тўла жавоб берган бир шароитда четдан ғалла келтириш мантиққа ҳам тўғри келмайди. Ана шуларни ҳисобга олиб Президентимиз мамлакатимизнинг ғалла мустақиллигига эришиш ташаббусини бошлаб бердилар. Барча минтақаларда, шу жумладан Андижон вилоятида ҳам суғориладиган майдонларда ғалла етиштириш топшириғи белгиланиб, унинг салмоғи йилдан-йилга ошиб борди. Пахта толаси мамлакатимиздан четга экспорт қилинадиган энг асосий маҳсулотларнинг бири эканлиги, у иқтисодиётимизнинг таянч нуқтаси бўлганлиги ва бундай хом ашёга жаҳон бозорида талаб-эҳтиёж катта эканлиги туфайли пахта ҳажмини камайтирмаган ҳолда ғалла етиштиришни кўпайтириб боришдек масъулиятли вазифа қўйилди. Андижон вилояти ҳокимлиги, қишлоқ хўжалиги мутахассислари, омилкор деҳқонлар бу топшириқни бажариш учун 1993, 1994, 1995 йилнинг кузида оқилона йўл тутдилар. Суғориладиган ер чекланганлиги ҳисобга олиниб, сентябрь ойида — пахта бир-икки марта териб олинганидан сўнг ўзлари яратган алоҳида мосламалар билан ғўза пуштасига ва унинг ён бағрига кузги дон экишди. Ҳосил саранжомлаб олингач, ғалла парваришини кучайтириб юбориш орқали қиш-қировли кунлар бошлангунга қадар ўсимлик яхши ривожланиб олиши чораси кўрилди. Қишда ва баҳорда ғалла кўнгилдагидек озиқлантирилганлиги, меҳр билан парвариш қилинганлиги туфайли дондан яхши ҳосил олинди. Шундай тадбиркорлик билан Андижон вилоятида 1993 йил кузда 16,2 минг, 1994 йили 52,7 минг, 1995 йил кузагида эса 80,5 минг гектар ерга бошоқли дон экилиб, дастлабига 35,6 центнердан, келгуси йили 43,8 центнердан, навбатдаги йили эса қарийб 60 центнердан ғалла ўриб-янчиб олинди. Ғўза пуштасига ва унинг ён бағрига кузги дон экиш пахта миқдорини камайтирмаган ҳолда ғалла етиштиришни тобора кўпайтириб боришдек масъулиятли вазифани адо этишнинг биринчи босқичи бўлди.

Андижонлик раҳбарлар, мутахассислар, деҳқонлар топшириқни бажариш билан бир қаторда бу масалага тамомила бошқача ёндошган ҳолда муаммо ечимини топиш ҳақида бош қотирдилар. Зотан, ҳаёт бир жойда тўхтаб қолмайди, у янги-янги талаблар қўяди. Юзага келган вазиятни оқилона ҳал этиш учун унинг энг мақбул ечимини топиш зарур эди. Биринчидан, ғалла етиштириш ҳажмини ошириш талаб этиларди. Иккинчидан, асосий суғориладиган ерлар пахта ва ғаллага банд бўлиб қолгач, сабзавот, картошка, шоли, дуккакли экинлар, чорва озуқаси учун беда экиладиган майдонлар масаласида бирмунча қийинчилик юзага келди. Ғалладан бўшаган майдонларга такрорий экинлар экиш йўлга қўйилди. Бу муаммони тўла-тўкис ҳал этиш имкониятини бермасди. Пахта ва дон ҳосилдорлигини янада ошириш ҳисобига бошқа экинлар учун ер бўшатиб бериш энг тўғри ва мақбул йўл эканлиги аён бўлди. Кузги дон ғўза пуштасидан кўра текис ерга экилганда ҳосилдорлик сезиларли даражада юқори бўлади. Вилоятда ғаллани очиқ майдонларга экиш учун эса ер чекланган. Фақат пахта-ғалла алмашлаб экиш тизимини энг мақбул кўринишда қўллаш кутилган натижани беради. Пахта йиғим-терими кўпинча ноябрь ойи ўрталаригача давом этади. Ўша пайтда ерни ҳайдаб, дон экиб бўлмайди. Кузги ғаллани октябрь ойининг биринчи ярмида, узоғи билан 20-октябргача экиб олиш энг мақбул муддат ҳисобланади. Демак пахта ўрнига кузги ғалла экиш учун ғўзанинг ўсиб-ривожланиш, кўсаклаш, ҳосил пишиб етилиши даврини бир ойга қисқартириш талаб этилади. Вилоят ҳокимлиги масалани айнан шундай тарзда қўйиб, мутахассисларга, хусусан Пахтачилик илмий-тадқиқот институти Андижон филиали олимларига мурожаат этди. Бу ташкилот ва бошқа идораларнинг мутахассислари шу масалада изланишди, турли таклиф-мулоҳазалар билдирилди. Ниҳоят, бир тўхтамга келинди. Хитой, Испания, Греция сингари мамлакатлар деҳқончилигида кенг қўлланиладиган технология — уруғликни плёнка остига экиш усулидан фойдаланиш пахтанинг усиб-ривожланиши ва пишиб етилиши даврини бир ой қисқартириши тажрибада синаб кўрилди. Бунинг учун 1995 йили вилоятнинг табиий-иқлим шароити турлича бўлган минтақаларида 71,4 гектар ерда шундай технология асосида деҳқончилик қилинди ва ўртача 42,6 центнердан пахта ҳосили олинди. Бир қатор омилкор бригадаларда ҳосилдорлик 50-53 центнерни ташкил этди. Чигитни плёнка остига экишда қўлланиладиган, Андижон механика корхонасида яратилган сеялка механизатор ва мутахассисларнинг таклиф-мулоҳазалари ҳисобга олинган ҳолда такомиллаштириб борилди. 1996 йили Андижон вилоятида плёнка остига чигит экилган майдонлар 9,4 минг гектарни ташкил этди. Оддий усулдагига нисбатан 12-16 центнердан кўп ҳосил етиштиришга муваффақ бўлинди. Бир қатор бригадаларда эса ҳосилдорлик 55-60 центнердан ҳам ошиб кетди.

Ўтган йили пахта йиғим-терими энг қизғин паллага кирган пайтда юртбошимиз И. А. Каримов Андижон вилоятида бўлиб, бошқа ибратли ишлар билан бир қаторда чигитни плёнка остига экишга асосланган технологияга юқори баҳо бердилар ва бу усулни мамлакат бўйича кенг қўллаш зарурлигини алоҳида таъкидладилар. Шу масала юзасидан Вазирлар Маҳкамасининг қарори қабул қилиниб, янгиликни бутун мамлакатда кенг жорий этиш юзасидан амалга ошириладиган тадбирлар дастури белгилаб олинди. 1997 йили мамлакатимиз бўйича 218,5 минг гектар ерга чигитни плёнка остига экиш топшириғи белгиланди. 1998 йили бу кўрсаткични 500 минг гектарга, 1999 йили 750 минг, 2000 йилда эса бир миллион гектарга етказиш режалаштирилди.

АФЗАЛЛИГИ ЗИЁДА

Янги технологиянинг хусусияти билан яхши таниш бўлмаган деҳқонларда, мутахассисларда «Бу усулнинг афзалликлари нималардан иборат», деган савол туғилиши табиий. Бунга қуйидагича жавоб бериш уриниламиз:

Биринчидан, ҳозиргача қўлланиб келинаётган одатдаги усулда тупроқ ҳарорати 11-12 даража бўлиши кутилади. Ана шундай ҳарорат эса одатда апрель ойининг биринчи ўн кунлиги ўтгандан сўнг бўлади. Плёнка остига чигит экиш усулида эса апрелнинг ўрталарини кутиб ўтиришга ҳожат қолмайди. Чунки бу технологияда қуёшнинг нури таъсирида плёнка тупроқнинг ҳароратини 3-4 даража оширади. Шунинг учун ҳам март ойининг ўрталаридан кейин тупроқнинг 10 сантиметр чуқурликдаги ҳарорати 8-10 даража бўлганда плёнка остига чигит экишни бошлаб юбориш имконияти вужудга келади. Плёнка ерни қиздириши туфайли чигит дарҳол амал олиб, тўла ва текис униб чиқади, тез илдиз ота бошлайди. Демак, биринчи жараённинг ўзидаёқ ниҳолнинг ривожланиши қарийб 20 кунга тезлашади.

Иккинчидан, сел, дўл ва бошқа табиий офатлар оқибатида ернинг қатқалоқ бўлиб қолиши кузатилмайди. Яъни қатқалоқни юмшатишга ҳожат қолмайди. Плёнка остидаги тупроқ доимо майин ва юмшоқ ҳолатда бўлади. Плёнка туфайли олинаётган қўшимча ҳарорат тупроқнинг пастки қисмидаги намликни буғлатиб, юқорига кўтаради. У плёнкага тақалгач, яна қуйига тушади. Натижада тупроқдаги фойдали организмларнинг ҳаёт фаолияти кучаяди. Энг асосийси, минерал ўғитларнинг асосий қисми плёнка билан қопланган пушта ўртасига солинганлиги туфайли уларнинг сув билан беҳуда ювилиб кетишига йўл қўйилмайди, мумкин қадар кўпроқ самара беришига эришилади.

Учинчидан, эгатларга плёнка ёйилганлиги туфайли унинг устини бегона ўт қопламайди. Демак, кўп меҳнат талаб қиладиган, асосан хотин-қизларнинг зиммасига тушадиган кетмон чопиғига деярли ҳожат қолмайди. Бу қўл меҳнати салмоғини кескин камайтириб, маҳсулот таннархини озайтиришга хизмат қилади.

Тўртинчидан, туксизлантирилган чигит аниқ уялаб махсус сеялкада экилганлиги туфайли уруғлик кўп миқдорда тежалади ва уни бошқа эҳтиёжлар учун сарфлашга шароит туғилади. Ўсимлик ёғига, чорва озуқасига талаб-эҳтиёж ғоят катта бўлган ҳозирги пайтда чигитнинг иқтисод қилиниши алоҳида аҳамиятга эга.

Бешинчидан, эрта баҳордан то кузгача адо этиладиган жараёнлар тезлашганлиги туфайли пахта ҳосилининг пишиб етилиши одатдаги усулдан қарийб бир ой илгари бошланади. Янги технология асосида деҳқончилик қилинганда пахта июль ойининг охирларидаёқ очила бошлайди ва ҳосилни саранжомлаб олишни сентябрь ойининг иккинчи ўн кунлигида ниҳоясига етказиш имконияти вужудга келади. Демак, ерни пешма-пеш ҳайдаб, октябрнинг ўрталаригача кузги дон экиш учун шароит яратилади. Ҳар бир вилоят, туман ва хўжаликда пахта-ғалла алмашлаб экиш тизимининг энг мақбул кўринишини шакллантириш учун қулай имконият туғилади.

Олтинчидан, барча агротехник тадбирлар энг мақбул муддатларда адо этилиши, минерал ўғитлардан самарали фойдаланиш шароити вужудга келтирилиши, ҳосил ёғин-сочинли кунларга қолдирилмай саранжомлаб олиниши ва бошқа омиллар туфайли пахта ҳосилдорлиги одатдаги усулга нисбатан 12-16 центнер юқори бўлади. Бу ҳосилнинг 5-7 центнеридан келадиган даромад плёнка сотиб олиш, кимёвий дориларни қўллаш ва бошқа қўшимча харажатларни қоплашга сарфланса, қолган қисми фойдага қолади. Демак, ҳар бир гектар пахтазордан қарийб ўн центнергача қўшимча равишда ҳосил олиш имконияти вужудга келади. Бу агар мамлакатимиз миқёсида фикр юритадиган бўлсак, чигитни плёнка остига экиш технологиясини қўллаш эвазига келгуси йилнинг ўзидаёқ қўшимча равишда ярим миллион тонна пахта етиштириш мумкин эканлиги аён бўлади. Пировард мақсад ҳам айнан шу: ҳосилдорликни ошириш ҳисобига пахтанинг ялпи миқдорини камайтирмаган ҳолда бошқа экинларга ер бўшатиб беришдан иборатдир.

МАСЪУЛИЯТЛИ БОСҚИЧ

1997 йил ана шу улуғвор мақсад йўлида энг масъулиятли босқич ҳисобланади. Бу йил юқорида таъкидланганидек, мамлакатимиз бўйича 218,5 минг гектар ерга чигитни плёнка остига экиш топшириғи белгиланган ва бу масъулиятли вазифани тўла-тўкис адо этиш учун барча чора-тадбирлар кўрилмоқда. Янгилик яловбардорлари — андижонликлар 70 минг, наманганликлар, фарғоналиклар, самарқандликлар 20 минг гектардан, хоразмликлар 19 минг, Сурхондарё вилояти 18 минг, Бухоро миришкорлари 12,5 минг, Тошкент заршунослари 12 минг, Қорақалпоғистон Республикаси 6 минг, Сирдарё вилояти 5 минг, Жиззах ва Навоий вилоятлари эса 3 минг гектардан плёнка остига чигит экиб, янгиликни кенг қўллашга бел боғлаганлар.

— Янги технологияни тадбиқ этиш учун қўлланиладиган плёнка, сеялкалар, минерал ўғитлар ва бошқа моддий-техника ресурсларига бўлган талаб олдиндан тўла-тўкис ҳисоблаб чиқилди ва уларни экиш бошлангунга қадар хўжаликларга етказиб беришдек масъулиятли вазифа юклатилган эди, — дейди Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжа-

(Давоми 2-бетда).

Шу сонга хабарлар

КЎКЛАМ КЎРКИ

Наврўзи олам ўлкамизга бир дунё файз-таровват олиб келди. Кексаю ёшнинг қалби қувончларга тўлган. Ҳар бир гузар ва қишлоқда Наврўз байрами кенг нишонланяпти. Юртнинг обрўли отахонлари, азиз онахонлари халқимизга омонлик, бахт-саодат тилаб эзгу дуолар қилишмоқда.

Ҳа, Наврўз элга қут-барака, ризқ-рўз келтирадиган айёмдир. Деҳқончилик ишлари ҳам шу пайтдан ривож олади. Ҳозир мамлакатимизнинг қайси ерига борманг, кенг далаларда меҳнат кўтаринкилигининг гувоҳи бўласиз. Экин-тикин ишлари қизғин. Бободеҳқон юзида табассум. Бугун умид билан сочадиган уруғидан мўл ҳосил олиш орзусида. Қуйида турли вилоятлардан олинган шу хусусдаги хабарлар босилди.

НАМАНГАН

Наврўз байрами арафасида Учқўрғон туманида катта ҳашар уюштирилди. Унда 60 минг нафардан зиёд учқўрғонлик қатнашди. Салкам 6 миллион сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Шунингдек, эл дастурхонига 7,2 тонна сут, 1,8 тонна гўшт, 100 тонна ун, 15 тонна ўсимлик ёғи тортиқ этилди. Чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа захирасини таъминлаш мақсадида 85 тонна омихта ем ишлаб чиқарилди.

Қишлоқ кўрки боғ-роғ билан дейдилар. Бир кунда туман бўйича 146 минг туп мевали ва манзарали кўчатлар ўтқазилди. Дала, боғ ва токзорларда 100 дан ортиқ техника юксак унум билан ишлатилди. 7677 гектар экин майдони жорий текисланди. Пахтадан мўл ҳосил олиш ниятида сидқидилдан ҳаракат қилаётган учқўрғонликлар салкам 4 минг гектар ерда пушта олишди, 1,5 минг гектардан зиёд ер плёнка остида чигит экишга ҳозирланди ва экин ишлари бошлаб юборилди.

Туманнинг «Учқўрғон», «Узбекистон», «Яшиқобод» жамоа хўжаликларида ва «Қуғай» ширкатлар уюшмасида эртаги сабзавот парвариши соз олиб борилмоқда.

ФАРҒОНА

Риштон туманидаги Салоҳиддин Ражабов номли жамоа хўжалиги далаларида Наврўз байрами арафасида плёнка остига чигит экиш бошлаб юборилди. Уста пахтакор, илғор бригада бошлиғи Нўъмонжон Тўйчиев етакчилигидаги жамоа 10 гектар майдонга уруғликни Андижон усулида экишди. Бригада аъзолари ундан ташқари яна 40 гектар майдон пуштаси устига барака уруғи ташлашади.

СИРДАРЁ

Сайхунобод туманидаги «Шурўзак» ширкатлар уюшмаси пахтакорлари ўтган йили қувончли кўрсаткичларга эришган эдилар. Режадагидан зиёда оқ олтин етиштириб, йилни самарали якунладилар. Моҳир пахтакорлар бу йил 200 гектар майдонда Андижон усулида ғўзани плёнка остида парваришлайдилар. Улар чигит экишга биринчилар қаторида киришдилар.

Уюшманинг боғ ва токзорларида ҳам баҳорги юмушлар авж олди. 44 гектар ердаги мевали дарахтларга шакл берилмоқда ва ниҳоллар ўтқазилмоқда. Тажрибали соҳибкор ва боғбонлар бу юмушларни сифатли адо этишаяпти.

ТОШКЕНТ

Кўклам келиб кунлар илиши билан ғалла парваришига ҳам эътибор кучайтирилди. Янгийўл туманидаги «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги деҳқонлари 700 гектар майдондаги майсаларни минерал ўғит билан озиқлантирдилар. Ўсимлик ривожи яхши. Хўжалик ғаллакорлари ҳар гектар ердан режадаги 37,4 центнер ўрнига 40 центнердан дон олишни ният қилишган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Узбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Биринчи чақириқ Узбекистон Республикаси Олий Мажлисининг саккизинчи сессияси 1997 йил 24 апрель куни Тошкент шаҳрида чақирилсин.

**Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлисининг Раиси Э. ХАЛИЛОВ.**

Тошкент шаҳри,
1997 йил 24 март.

ОЛИЙ МАЖЛИС САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ МУҲОКАМАСИГА ҚУЙИДАГИ МАСАЛАЛАРНИ КИРИТИШ МЎЛЖАЛЛАНМОҚДА:

1. Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида (иккинчи ўқишда).
2. Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакилининг 1996 йилги фаолияти тўғрисидаги ҳисобот.
3. Узбекистон Республикасининг Божхона кодекси лойиҳаси тўғрисида (биринчи ўқишда).
4. Бож тарифи тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида (биринчи ўқишда).
5. Узбекистон Республикасининг Солиқ кодекси лойиҳаси тўғрисида (иккинчи ўқишда).
6. Табиий монополиялар тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида.
7. Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида (иккинчи ўқишда).
8. Журналистлик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида (иккинчи ўқишда).
9. Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палаталари тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида.
10. Узбекистон Республикасининг фуқаролик-процессуал кодекси лойиҳаси тўғрисида (биринчи ўқишда).
11. Узбекистон Республикасининг хўжалик-процессуал кодекси лойиҳаси тўғрисида (биринчи ўқишда).
12. Узбекистон Республикасининг жиноят-ижроия кодекси лойиҳаси тўғрисида (иккинчи ўқишда).
13. Узбекистон Республикаси қонунларини тайёрлаш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида.
14. Электр энергиясидан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида.
15. Дори-дармонлар ва фармацевтика фаолияти тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида.
16. Геодезия ва картография тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида.
17. Шаҳар йўловчилар транспорти тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида.

Депутатлар муҳокамасига ана шу масалалар билан бир қаторда Олий Мажлиснинг ваколат доирасига кирувчи бошқа масалаларни ҳам ҳавола этиш мўлжалланмоқда.

ЕРГА БАРАКА УРУҒИ ТУШДИ

(Боши 1-бетда)

лиги вазирининг ўринбосари Мансур Султонов. — 12017,5 тонна плёнка, 3768 дона сеялка, 24020 тонна азотли, фосфорли, калийли ўғитлар талаб этилиши ҳисоблаб чиқилиб, улар билан тўла-тўкис таъминлаш чоралари кўрилаяпти. Бу борада белгиланган топшириқлар ҳозиргача 95-96 фоизга адо этилди. Яна уч-тўрт кун ичида барча зарур моддий-техника ресурсларини хўжаликларга етказиб бериш ниҳоясига етказилади.

Дарҳақиқат, барча имкониятлар ишга солиниб, кейинги уч-тўрт ой давомида янги технологияни қўллашда зарур бўладиган моддий-техника ресурслари билан таъминлаш чоралари кўрилмоқда. Андижон механика корхонасидан Қорақалпоғистон Республикаси ва кўпгина вилоятларга сеялкаларнинг икки-уч хил кўринишлари етказиб берилди. Бошқа вилоятларда ҳам шу ернинг табиий-иқлим шароитига мослаштирилган сеялкалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Хусусан, Самарқанд вилоятида тайёрланаётган сеялкалардан нафақат Зарафшон воҳасида, балки Қашқадарёда ҳам қўлланилаяпти.

Хоразм вилоятида ҳам чигитни плёнка остига экишда қўлланиладиган сеялкалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилганлиги таъминотни яхшилашга катта хизмат қилди. Бундан ташқари Самарқанд ва Хоразмда сеялкаларни яратиш жараёнида шу вилоятларнинг табиий-иқлим шароити, тупроқ таркиби ва бошқа хусусиятлари ҳисобга олиниб, механизаторлар, мутахассисларнинг таклиф-мулоҳазалари асосида бир қатор ўзгаришлар киритилди. Наманган, Самарқанд, Фарғона вилоятлари 1100 тоннадан, Хоразм вилояти 1045 тонна, Тошкент вилояти 660 тонна плёнка билан таъминланганлиги шу минтақаларда бу борада белгиланган топшириқ тўла бажарилганлигидан далолат беради.

Чигитни плёнка остига экиш билан боғлиқ топшириқларнинг бажарилиши Вазирлар Маҳкамаси, вилоят, туман ҳокимликлари, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги томонидан изчил назорат қилиниб, ишларнинг адо этилиши тезкорлик билан мувофиқлаштириб турилибди. Вазирликда тузилган штабга март ойи ўрталаридан кейин Сурхондарё, Бухоро вилоятларидан плёнка остига чигит экишга киришилганлиги ҳақида хушхабарлар кела бошлади. Орадан уч-тўрт кун ўтганидан сўнг Тошкент, Хоразм, Қашқадарё вилоятларида ҳам янги технология асосида чигит қадаш бошлаб юборилди.

— Сурхондарё, Бухоро, Тошкент, Хоразм вилоятларида плёнка остига чигит экиш жадаллик билан олиб борилмоқда. — дейди Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги деҳқончилик бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Абдураҳмат Муборақов. — Сурхондарё вилоятида тўрт-беш куннинг ўзидаёқ плёнка остига чигит экилган майдонлар 450 гектардан ошиб кетди. Бу кўрсаткич ҳозиргача Бухоро вилоятида 260 гектарни, Хоразм вилоятида 240 гектарни, Тошкент вилоятида эса қарийб 130 гектарни ташкил этади. Бошқа вилоятларда ҳам бугун-эрта плёнка остига чигит экишга киришилади. Шу технологияни қўллаш учун энг моҳир бригада етакчилари танланганлиги, улар ва механизаторлар қиш давомида янгиликни тадбиқ этиш юзасидан ўқитилганлиги, ижарачилар билан ўз вақтида шартномалар тузилганлиги бугунги кунда алоҳада аҳамият касб этаяпти.

Ҳақиқатдан ҳам экиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрилганлиги туфайли бир қатор бригада, хўжаликларда ана шу муҳим юмуш қисқа муддатларда ниҳоясига етказилаяпти. Хусусан, Сурхондарё вилояти Жарқўрғон туманидаги «Украина», «Шарқ юлдузи», Норали Боймуродов номли жамоа хўжаликларида чигитни плёнка остига экиш уюшқоқлик билан адо этилди. Худди шу вилоятнинг Олтинсой туманидаги «Пахтакор», «Оқ олтин» жамоа хўжаликларида ҳам янги технологияни қўлланишда ташаббускорлик кўрсатишди.

Шимолий минтақада жойлашган Қорақалпоғистон Республикасининг Беруний туманидаги «Қиётобод» жамоа хўжалигида чигит экиш ўтган йилгидан қарийб бир ой илгари бошланди. Чунки бу йил уруғлик бир қатор бригадаларда плёнка остига қадалаяпти.

— Бизнинг жамоада бу йил чигит «Андижон-2М» русумидаги сеялка билан плёнка остига экилди, — дейди бригада етакчиси Султон Рамонов. — Бу сеялкадан фойдаланишни ўрганиш учун алоҳида ўқув ташкил этилди. Чигит экиш кўргазмали семинар билан бирга қўшиб олиб борилганлиги туфайли Қорақалпоғистон Республикаси кўпгина туманларидан келган мутахассислар янгиликни қандай қўллаш юзасидан ўз саволларига жавоб олишди.

Куни кеча Қашқадарё вилояти пахтакорлари ҳам чигитни плёнка остига экишга киришдилар. Улар бу йил 10 минг гектар майдонда янги технология асосида деҳқончилик қиладилар.

— Бу мавсумга пухта ҳозирлик кўрилди, — дейди Қашқадарё вилояти қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Луқмон Ғаффоров. — Янги технологияни қўллаш учун талаб этиладиган плёнка, сеялкалар, туксизлантирилган уруғлик чигит, минерал ўғитлар ва бошқа зарур моддий-техника ресурсларини тахт қилиб қўйишга алоҳида эътибор берилди. Олиб келинган сеялкалар хўжаликларда синовдан ўтказилди. Экишга киришдан илгари вилоятнинг турли минтақаларида кўргазмали семинарлар ўтказилди. Ана шу масъулиятли мавсумни муваффақиятли ўтказиш учун барча чораларни кўраяпмиз.

Қарши туманидаги «Бешкент» жамоа хўжалигида плёнка остига чигит экишга биринчилардан бўлиб киришилди. Жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Тошпўлат Боймуродовнинг ҳикоя қилишича, бу йил хўжаликда 90 гектар майдонда янги технология қўлланилади. Хўжалик агрономи Қувват Турсунов ва бошқа мутахассислар янгиликни қўллашда бошқош бўлишаяпти.

— Бу йил биз 18 гектар майдонда «Андижон усули» асосида пахта етиштиришга азму қарор қилиб, чигитни плёнка остига экаяпмиз, — дейди бригада етакчиси Эргаш Турдиев. — Шу ишга мослаштирилган сеялкадан моҳирлик билан фойдаланишда механизаторимиз Зокир Эшонқуловнинг ҳиссаси катта бўлаяпти.

...Мартда чигит қадалмоқда. Бу одатдагидан 20-25 кун илгари. Ҳосилни қарийб бир ой илгари пишиб етилтиришга замин қўйилаяпти. Ота-боболаримиз таъбири билан айтганда, йилнинг бошланиши — Наврўз кунларида она заминга барака уруғини қадаётганларнинг ниятлари ғоятда улуғ. Улар кузги чўнг хирмонларни одатдагидан бир ой илгари тиклашни дилларига тукканлар. Бу эзгу орзунинг ушалишига тилакдошмиз.

Суннатилла САЙДАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти»нинг махсус мухбири.

Уйчи туманидаги А. Мўминов номли жамоа хўжалиги пахтакорлари бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун баҳорги юмушларни сидқидилдан адо этишаяпти. Шунингдек, ғалла парвариши ҳам кўнгилдагидек олиб борилаяпти. Бунда, айниқса, Эргашбой Маллабоев етакчилик қилаётган бригада деҳқонларининг меҳнати таҳсинга лойиқдир. Бу ерда айни кунларда дала ишлари авж олдириб юборилди.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) 1. Бригада бошлиғи Эргашбой Маллабоев. 2. Эгатларга сув таралаётган пайт. 3. Ғалла ривожи соз.

Т. МАҲКАМОВ олган суратлар.

НУРЛИ МАНЗИЛ САРИ

Деҳқончиликнинг сир-синоатини пухта ўзлаштирган, пахтачиликда ўзига хос мактаб яратган Қўзибоқар Синдоров номи кўпчиликка маълум.

Ўшанда айни баҳор кезлари, ерга чигит қадалиб, олди униб чиққанди. Устиустига ёққан дўл ва ёмғир ниҳолларга зиён қилмай қолмади. Туман раҳбарларидан бири Қўзибоқар Синдоров бошчилик қилаётган хўжаликка келиб барча экин майдонларини бузиб, қайтадан экишни топширди. Акс ҳолда, жавобгарликка тортилишини, ўқдириб, дағдаға қиларди.

Тадбиркор деҳқон эса ўз тажрибаси бўйича иш кўрганди. Қарангки, ўша йили натижа чакки бўлмади. Ҳосилдорлик 14 центнерга кўтарилиб, гектаридан 50 центнердан хирмон уюшга эришилди.

Даврнинг қандай бўлишидан қатъий назар, деҳқончилик Қўзибоқар ота учун бебаҳо касб, ризқ-насиба манбаи эди. Ана шу соҳада юртга довруғ таратди. Бироқ деҳқончиликда ўз ўрнини топган бўлса-да, қалбида армон кўп эди.

Ниҳоят, орзу қилган кунлар келди. Юртимиз мустақилликка эришиб, қадриятлар қаторида деҳқон меҳнати ҳам қадр топди. Лекин ҳақиқий ер эгаси бўлиш, Қўзибоқар акага насиб этмади.

Карвоннинг манзилга бехатар етиши карвонбошига боғлиқ, ишбилармон, тадбиркор деҳқон Қўзибоқар Синдоров оламдан ўтгач, унинг ўғли Саидазим Синдоров хўжаликка раҳбар этиб тайинланди.

Бир икки йилда халқ меҳрини қозониб, ўтган йилларда аграр соҳанинг барча тармоқларидан давлатга сотиш режаси ортиғи билан уддаланди. Ишчилар манфаатдорлиги орта борди. Уларга ойлик тўлашдан ташқари ун, ёғ, гуруч сингари кундалик эҳтиёж моллари тарқатилди. Бу эса мўл-кўл ҳосил олишга асос бўлди. Жамоа хўжалиги ҳозир «Синдоробод» номи билан юритилади.

Деҳқонга шарт-шароит яратиш, айниқса, қишлоқда ҳақиқий бозор муносабатларини қарор топтириш бугунги куннинг долзарб вазифаларидан бири. Айни пайтда Сирдарё туманидаги мазкур жамоа хўжалигида бўлган киши бу борада қатор тадбирлар амалга оширилаётганлигининг гувоҳи бўлади. Республика Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йилгача бўлган даврда қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини шакллантиришга йўналтирилган қарори жамоа аҳлига катта мадад бўлади.

Сўнгги уч йил оралиғида хўжаликнинг барча бўлимларида истиқомат қилаётган аҳоли ичимлик суви ва табиий газ билан тўла таъминланди. Ўтган йили хўжаликда 4 миллион 248 минг сўмлик қурилиш ишлари бажарилди. Ҳозир янги иншоотлар барпо этиш, савдо шохобчалари ва бозор тармоқларини кенгайтириш қизғин. Чет эл технологиясига асосланган, ойида 20 тонна озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришга мўлжалланган макарон цехи фаолият кўрсатаётир. Цех хўжалик аҳлининг талабини таъминлашдан ташқари мўмай даромад бераяпти.

Соғлом авлод — юртга қанот. Спортни ривожлантириш, ёшларни замон талаби асосида тарбиялаш каби долзарб ишлар ҳам хўжаликнинг истиқболли дастуридан кенг ўрин олган. Айни пайтда 3000 ўринли стадион қайтадан таъмирланиб, фойдаланишга топшириш арафасида. Шу қаторда теннис кортининг қурила бошлаганлиги хўжалик ёшларини қувонтираяпти.

Мактабларда таълим олаётган ёшларнинг пухта билим олишлари учун ҳам шароитлар яратилган. Хўжалик тасарруфидаги тўртта болалар боғчаси замонавий типда қурилган бўлиб, бу ерда 500 нафардан ортиқ болалар тарбияланаяпти. Болалар боғчаларига сарфланаётган барча харажатлар хўжалик ҳисобидан қопланаяпти.

Ҳозир хўжаликда баҳорги ишлар қизғин. Чигит экиш сеялкалари, культиваторлар, плуг ва чизеллар мавсумга тайёр қилиб қўйилган. Муҳими, миришкорлар бу техникани ўз кучлари билан таъмирдан чиқардилар.

Ғалла — ризқ-рўзимиз, дастурхон кўрки, маъмурчилигимиз манбаи. Жорий йилда 620 гектардаги ғалла майсаларига ишлов берилиб, азотли ва маҳаллий ўғит билан озиқлантирилаяпти. 2500 тоннадан зиёд дон хирмони яратиш миришкорларнинг қатъий мақсадига айланган.

Маълумки, пахтачиликда Андижон тажрибаси ўзини оқлади. Миришкорлар бу йил 300 гектарда плёнка остида чигит қадашни ният қилишган. Бунинг учун барча тайёргарлик ишлари кўрилди. Жумладан, ер текисланиб, шўри ювилди, маҳаллий ва минерал ўғитларга тўйинтирилиб, пушта олиб қўйилди. Икки ой аввал деҳқонлардан бир гуруҳи Андижонга бориб, плёнка остида экиш усулини пухта ўргандилар.

— Деҳқончиликда тажриба ва ҳамкорлик асосий мезон, — дейди хўжалик бошқаруви раиси Саидазим Синдоров. — Ҳукуматимиз томонидан деҳқон-миришкорларга барча шарт-шароит яратиб берилаяпти. Шу йилдан эътиборан хўжаликда амалга оширилаётган ишларни доимий назорат қилиш мақсадида тажрибали деҳқонлардан иборат ишчи гуруҳи тузилди.

Ҳозир уларнинг кўмагида 9 та вертикал дренаж тўла ишга туширилди. Уруғлик келтирилиб, махсус жойларда сақланмоқда.

Миришкорлар жорий йилда ғалла ҳосилдорлигини 50 центнерга етказишни, пахтадан 32 центнердан ҳосил олишни мақсад қилганлар. Яхши ният — ярим давлат.

Кейинги йилларда бу ерда шартнома усули кенг жорий этилаяпти. Экин майдонлари эҳтиёжига қараб, тажрибали деҳқон-миришкорларга бўлиб берилган. Ўтган йили шартномада кўрсатилган бандлар, режаларни бажара олмаган ижарачилардан ерлар қайтариб олинди ва жамоа қарорига кўра, тадбиркорларга берилди.

Умуман, бозор иқтисоди шароитида аҳоли манфаатдорлигини ошириш, миришкорларга қулайликлар яратиб бериш ҳамда хўжалик иқтисодини янада мустаҳкамлаш доимий эътиборда. Шунингдек, қўшни давлатлар, қўшма корхоналар билан ўзаро ҳамкорлик қилиш ҳам йўлга қўйилган. Чунончи, «ЎзДЭУ-электроникс» фирмаси билан шартнома тузилиб, хўжаликдаги барча алоқа тармоқлари замон талабларига мослаштириб олинди.

Яна бир эътиборли жиҳати бор. Тажриба ва омилкорликка миришкорлар жуда уч. Ана шу мақсадда хўжалик вакиллари яқинда АҚШда бўлиб, у ердаги деҳқончилик ишлари, фермерлар фаолияти билан яқиндан танишиб келдилар. Чет эл тажрибаси, маҳсулдорликни ошириш омиллари хўжаликка ҳам аста-секин кириб келмоқда. Айниқса, техникадан тадбиркорлик билан фойдаланиш ҳамда ерни экишдан олдин ҳосилга тайёрлашга эътибор қаратилаяпти.

Юртимизда баҳор нафаси. Деҳқон орзу қилган кун — Наврўз кезмоқда. Миришкорлар ана шу қутлуғ айём — меҳнат байрамига пухта ҳозирлик кўришди. Маҳалла ва гузарлар ободонлаштирилди. Байрам куни ерга барака уруғи қадашди ва 20 мингта кўчат ўтказишди.

Наврўзда 2500 нафар аҳолига дастурхон ёзишди, хўжалик ҳисобидан суннат тўйи ўтказилди, кам таъминланган оилаларга, меҳнат фахрийларига, илғорларга совға-саломлар улашилди.

Бир сўз билан айтганда, «Синдоробод» жамоа хўжалиги миришкорларининг режалари катта. Халқимизда йилни қандай кутсанг, баракаси шундай бўлади, деган гап бор. Улар мустақил республикамизнинг олти йиллиги нишонланадиган йилда аграр соҳанинг барча тармоқларидан юқори натижаларга эришиш ниятидалар.

Азамат СУЮНОВ,
Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ.

ОҲАНГАРОН ОҲАНГЛАРИ

Бир пайтлар «Янги ҳаёт»нинг довруғи узоққа кетганди. Бу ерда пойтахт вилояти хўжаликларидан йиғилган бузоқлар бўрдоқига боқиларди. Чорва фермалари ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилгач, ўзаро алоқалардан путур кетди. Оқибатда хўжаликнинг ишлари йилдан-йилга орқага кетиб иқтисодий қолоқлашди...

Президентимиз Ислом Каримов юқори минбарларда бозор иқтисодиёти шароитида қайсики корхона хориждан ҳамкор тополмас экан, у жамоанинг истиқболи бўлмайди деб қайта-қайта таъкидлагани бежиз эмас. Тўғрида, кимки чет эллик ишбилармонлар билан алоқа ўрнатиб, замонавий технологиялар ёрдамида ишлаб чиқаришни йўлга қўйса, унга иқбол ёр.

Туркиянинг «Демир» фирмаси мамлакатимизга маълум ва машҳур бўлиб бормоқда. Фирма ишбилармон ва тадбиркорлари мамлакатимиз мустақил бўлгач, биринчилар қаторида ташриф буюришиб иқтисодий алоқаларни ўрнатишди. Унлаб қўшма корхоналар тузилиб жаҳон бозорида рақобатбардош халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Бу йилги «Наврўз» айёми янгиҳаётликлар учун қўш шодиёнага айланди. Саноатлаштирилган бўрдоқичилик мажмуаси базасида «Дем эт» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонаси тузилди. Унга туркиялик ишбилармонлар бир ярим миллион доллар сармоя ажратди. Мақсадлар юксак. Яқин йилларда гўштни қайта ишлайдиган мажмуа ишга туширилади. Бу ерда ўнлаб хилдаги халқ истеъмоли товарлари тайёрланади. Йирик шохли қорамоллар сонини 2000 йилгача 15 мингга етказиш режалаштирилди. Акциялар тайёрланди. Жамоа аъзоларига 10 миллион сўмлик миқдорда акциялар тарқатилди. Энди қўшма корхона ўз акциялари билан қимматбаҳо қоғозлар бозорига чиқишга ҳозирлик кўрмоқда.

Элда яхши удум бор, бирор хайрли ишни бошлаш олдидан жонлиқ сўйилиб, элга дастурхон ёзилади, ош тортилади. «Янги ҳаёт»да Наврўз байрамига қўшма корхона тузилгани муносабати билан ташкил этилган тантаналар қўшилиб кетди. Республикамизга машҳур хонандалар эл хизматида бўлишди.

Тантанада сўзга чиққан Оҳангарон тумани ҳокими, Олий Мажлис депутати Улуғбек Иброҳимов йил бошланиши олдидан барчани қутлуғ айём билан табриклаб, деҳқончиликка қут-барокат, одамларга хуш кайфият тилади.

* * *

Бугун «Тошкент — Ўш» йўлининг ёқасида жойлашган «Дўстлик» ширкат жамоа хўжалиги боғларини кўриб кўзингиз қувонади. Бундан икки йил муқаддам хўжалик қарзга ботганди. Жамоага тажрибали ҳосилот Турдивой Нажимов сардор этиб тайинлангач, ишда сезиларли жонланиш юз берди.

Хўжалик ўтган йилни салкам ярим миллион сўм соф фойда билан якунлади. 302 гектар боғ яратилган. Дарахтлар ҳали ёш, эндигина мевага кирмоқда. Ўтган йили режадагидан мўл мева етиштирилди. Бу йилги ният янада улуғ. 920 гектар майдонга ғалла экилган. Ҳозир ғаллазорлардаги бўлиқ майсалар кўзни қувонтиради. Лалми майдонлардаги майсалар бир марта, сувли ғаллазорлар эса икки марта озиқлантирилиб, икки марта суғорилди.

Ҳозир хўжаликда пилла мавсумига тайёргарлик кўрилмоқда. 220 гектар янги ўзлаштирилган майдонларга сабзавот ва мева экилади. Чорвачиликда ҳам ўзгариш сезилмоқда.

Наврўз шодиёналари арафасида марказий қўрғонда истиқомат қилувчи 105 хонадон тоза ичимлик суви билан таъминланди. 2,2 километр узунликда водопровод қувурлари ёткизилгач, аҳолининг оғири енгил бўлди.

Далаларда иш қизғин. Ер тафти деҳқон хуморини ёймоқда. Боғларда дарахтларга шакл берилаётир. Зараркунандаларга қарши кимёвий ишлов амалга оширилмоқда.

Далаларни Наврўз кезганда

Боғбонлар яхши ниятларни кўнгилга тукканлар. Бу йил 800 тонна мева, 2 минг тонна сабзавот етиштирилади.

Мева-сабзавот сақлаш совуқхонаси, мева қуритиш шохобчаси қурилмоқда. Ўтган йил ҳосилидан қиш мавсумига 20 тонна олма сақланганди. Қишда улар сотилгач, ойликларни вақтида олишга имкон туғилди.

«Дўстлик» ширкат жамоа хўжалигида янги деҳқончилик йили ўзига хос кўтаринкилик руҳида бошланди. Бу эса барокатдан, тўкинликдан нишона.

* * *

Қоратош, Қатоpовул, Эгизқора, Муллатошил, Тоғойбобо адирларига баҳор кечроқ келади. Майсалар энди юз кўрсатмоқда. Қишловдан чиққан қўй-қўзилар адирлар ён бағирларига ёйилиб кетган.

Биз тажрибали чўпон Тиловбош Мусақов ҳузуридамиз:

— Байрамни қандай кутиб олдингиз?

— Худога шукр, Наврўз наврўздай бўлди. Шу куни 15 та қўй қўзилади, биттаси эгиз туғди. Чўпонга катта қувонч — байрам.

Ҳа, ҳозир қўзилатиш қизғин. Тиловбош ака 300 бош совлиқни парвариш қилмоқда. Сирасини айтганда, чўпонлик сермашаққат иш. Унинг ташвишию қувончлари кўп.

Тиловбош аканинг кўнгли тўқ. Дастлабки ўн кундаёқ 125 бош соғлом ва дуркун қўзи олинди. Нобудгарчиликка йўл қўйилмаётир. Янги туққан қўйлар алоҳида парваришланмоқда. Ўтган йили ҳар юз бош совлиқдан 103 тадан қўзи олганди. Бу йилги мўлжал ҳам шунча.

Чўпоннинг уч ўғил, уч қизи бор. Катта ўғли Жумавой отасига ёрдамчи. Чўпонликнинг ҳавосини олган. Отарларга отарлар қўшилаверсин, Тиловбош ака!

* * *

Оҳангарон туманида Наврўз ўзгача файз ва таровват билан ўтди. Байрамда 100 дан ортиқ кам таъминланган оилалар, боқувчисини йўқотган етим-есирлар, ёлғиз қарияларга ҳокимият томонидан совға-саломлар улашилди. Ўксик кўнгиллар тоғдек кўтарилди. Барча хўжаликларда байрам сайиллари ташкил этилди. Дошқозонларда палов дамланиб, сумалак тортилди. 120 хонадон Наврўз куни илк бор табиий газ қулайликларидан баҳраманд бўла бошладилар:

Туманда ўн беш минг гектар майдонга ғалла экилган. Бу йил 32 минг тонналик хирмон яратиш иштиёқида меҳнат қилаётган оҳангаронликларнинг ишлари жадал.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

УНУТИЛМАС КУН

Оламни гулларга бурқаб, яшартириб, дилларни қувнатиб, мустақил юртимизни Наврўзи олам кезяпти. Унинг чиройли ташрифидан теварак-атроф нурафшон бўлди. Офтобнинг тафти ҳам, юракларнинг ороми ҳам ўзгача бугун. Юзу кўзларда жозибали табассум, қалбларда меҳр-оқибат, лабларда эса жилвалар порлаяпти. Мовий осмон узра турналар «қурқўр»лашиб, қалдирғочлар ғужғон уриб вижирлашмоқда. Ҳаётдаги тирик жон борки, баҳор ташрифидан ҳаракатга тушмоқда. Шундай бир субҳидамда халқимизнинг қадимий байрами — Наврўз нишонланаётганидан юртимиз чароғон. Айни кунлар шаҳару қишлоқларга. деҳқон хонадонию, чўпон отарига ҳам унинг файзу таровати кириб борган.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ихтиёридаги Ризамат Мусамуҳамедов номли Тошкент Агробизнес коллежи жамоаси ҳам бу шодиёнани юксак кайфиятда нишонладилар. У илгариги мева-сабзавотчилик техникуми базасида ташкил этилган. Бу ерда бугун фермер хўжалигини ташкил этиш, вино технологияси, бухгалтерия ҳисоби ва хўжалик ҳуқуқшунослиги бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрланмоқда. Маънавияти юксалаётган талабаларга профессор ва фан номзодлари сабоқ бермоқдалар. Улар амалий соатларни Шредер номли илмий-тадқиқот институтининг лаборатория ва заводларида, Тошкент консерва комбинатида ўтказишаяпти.

Коллежга академик Маҳмуд Мирзаевнинг ҳар томонлама ёрдами беҳад катта бўлаётир.

Наврўз — одамларни бирбирига яқинлаштирадиган табаррук айём. Қолаверса, у ободончилик ва саришталик байрами ҳам.

Наврўз олдидан коллеж жамоаси ҳовлиларни, ариқ ва зовурларни тозалаб, биноларни, дарахтларни оқлаб, хоналарни саранжом-саришта қилишди. Мевали кўчатлар экиб, боғ барпо этишди.

Шодиёна куни ташриф буюрганлар Тошбуви Ғаниева тайёрлаган хуштаъм сумалак, кўк сомсалар ва лаззатли ошдан тановвул қилдилар. Йиғилганларга коллежнинг «Умид» дастаси қатнашчилари томоша кўрсатишди. Иқбол Абдунабиев, Мақсуда Саидумарова, Умида Ҳайдарова, Акмал Маҳаметов, Музаффар Каримовларнинг баҳор, гул, Ватан, Ўзбекистон ва ёру вафодор ҳақидаги дилбар қўшиқлари ва дилрабо рақслари ҳаммага завқу шавқ бағишлади.

Бу қадимий байрамни қандай қаршиласак, йил ана шундай ўтади, дейишади. Жамоанинг режалаштирган ишлари кўп. Қолаверса, ислоҳотларни амалга оширувчи малакали кадрларнинг кўпи шу масканда етиштирилаяпти. Бу ўта зарурий ишни коллеждаги 30 дан ортиқ ўқитувчилар сидқидилдан бажаришмоқда. Жамоа республикамиздаги қатор олий ўқув юртлари билан ҳамкорликни йўлга қўйган. Қисқа курсларда ҳам бизнесменлар ва тадбиркорлар тайёрланмоқда.

— Ўқув масканига раҳбар бўлиб келганимга бир ярим йил бўлаяпти, — дейди Абдувосит Назиров. — Ўтган давр мобайнида жамоамизнинг фаолияти батамом ўзгарди. Бу ерда замонавий мутахассислар тайёрланяпти. Келгусида трактор ва автомобилларни таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш усталари ҳамда кўкаламзорлаштириш ва гулзорлар барпо қилиш агрономлари тайёрлашни ҳам режалаштиряпмиз. Ҳозир этикдўзлик устахонаси, сартарошхона ва новвойхона ишлаб турибди. Уларда ўқишдан бўш вақтларда талабаларимиз меҳнат қилиб, пул топмоқдалар. Спорт зали, ошхона, маънавият ва маърифат маркази, кутубхона ва компьютерлар талабалар хизматида.

Ҳозир коллежнинг ишлари юришиб кетди. Илгари стипендиясини ўз вақтида ололмай юрган талабалар ҳар чоракда турли маҳсулотлар ва моддий ҳимояланиш учун қўшимча 500 сўм пул оладиган бўлишди. Шунингдек, бепул транспорт хизмати йўлга қўйилди. Эндиликда иссиқхонада турли хил сабзавотлар ва лимон етиштирилаяпти. Бугун коллеж омборхонасида байрам тантаналари учун бир тонна узум, 3 тонна олма ва беҳи сақланмоқда. ТАСИС дастурига кўра Буюк Британиянинг ТЭФАП ўқув маркази билан икки томонлама ҳамкорликлар йўлга қўйилган. Жамоа республикадаги 30 га яқин фермерлар билан ҳам бамаслаҳат иш юритаяпти.

Наврўз — гўзаллик, дўстлик, биродарлик айёми. Бу кун одамларда Ватанга, табиатга, ота-онага ва дўсти-қадрдонга меҳр-муҳаббат яна ҳам ортди. Наврўздан шодланган ўқитувчилар кўп болали сафдошларига, уруш ва меҳнат фахрийларига, қариялар, ёлғизлар ҳамда ногиронларга моддий ёрдам кўрсатдилар. Бу муқаддас сана жамоа тарихига унутилмас кун бўлиб муҳрланди.

Давлатмурод САЪДУЛЛАЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ЗАМИН МЕҲРИ

Наврўзи олам Қашқадарё воҳасига ҳам ўзгача чирой олиб келди. Айниқса, бу ерларда баҳор фасли эрта бошланади. Илиқ кунлар деҳқонни ғайрат отини қамчилашга чорлайди. Дарвоқе, вилоятда пахтакорлик касбидан обрў топган инсонлар талайгина.

Ўрта бўйли, юзларидан нур ёғилиб турган бу тиниб-тинчимас инсонни Автонов номли жамоа-ширкат хўжалигидагина эмас, Усмон Юсупов туманида тажрибали механизатор, уста пахтакор сифатида кўпчилик яхши танийди. Нуфузли йиғинларда унинг номи ҳурмат билан тилга олинади.

Уни қишин-ёзин далада учратасиз. Совуқни совуқ, иссиқни иссиқ демай дала кезади. Ер текислайди, сувнинг равон оқиши учун ўқариқ тортади, пол олади.

Эргаш Раҳмонов олтмиш ёшга қадам қўйди. Ёшлиги Тошкент вилоятининг Бўка туманида, ҳозирги «Ачамайли» жамоа хўжалигида ўтди. Ўрта мактабни тугатиб, 6 ойлик механизаторлар тайёрлаш курсига кириб ўқиди. ХТЗ, ДТ-24, ДТ-28 маркали тракторларни, икки қаторли СХМ ва тўрт қаторли «Ўзбекистон» пахта териш машиналарини бошқарди. Ҳар мавсумда тўрт қаторли терим машинасида 160-180 тоннадан дурдона териб ҳар йили хирмонга барака киритиб келмоқда. Унинг хизматлари муносиб тақдирланган. 1980 йилда унга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор» фахрий унвони берилди.

16 йилдирки, Эргаш Раҳмонов пахтачилик бригадасига бош. Бригада аъзолари ўрта толали пахтадан гектаридан 38, ипак пахтадан 40 центнердан ошириб ҳосил етиштиришмоқда.

Ўтган йилнинг сўнгги кунлари эди. Хўжалик бошқаруви раиси Эгамберди Ниёзқулов дала айланиб юрган эди. Эргаш Раҳмоновга кўзи тушиб, уни гапга тутди:

— Эргаш ака, худога шукр, ҳали йигитлардан қолишмайсиз. Куч-ғайратингиз, тажрибангиз бор.

Шу гап сабаб Эргаш Раҳмонов бригадасига хўжаликнинг 4-ширкати ҳудудидан 60 гектар майдон ажратиб берилди. Ҳосилдан бўшаган ерлар техника ёрдамида минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилди, майин қилиб шудгорланди.

— Ихтиёримиздаги ернинг 30 гектарида арпанинг «Болғали» навини ўстираяпмиз, — дейди Эргаш ака. — Ҳозиргача экинга икки марта ишлов бериб, қондириб суғордик. Насиб этса гектаридан 30 центнерга етказиб арпа етиштириш ниятидамиз. Ҳосилни ўриб-янчиб олганимиздан сўнг ўрнига 3 гектарга маккажўхори, 1 гектарга сабзи, шолғом экамиз.

Дарҳақиқат, Эргаш ака бошлиқ 5 кишидан иборат ижарачилар жамоасининг кўзлаган марраси юксак. Ҳозир улар 30 гектар майдонга ипак пахтанинг «Термиз-16» нави уруғи экиш учун ерни сифатли тайёрлаб қўйишди. Пушта олинган, суғориш тармоқлари тартибга келтирилди.

Етти нафар фарзандни тарбиялаб вояга етказган Эргаш аканинг умр йўлдоши Шобиби опа ҳам уй-рўзғор ишларини саранжом-саришталаб, қадрдон даласи томон ошиқади. Хуллас, оила аъзолари деҳқончилик ишларида ҳам бир жон, бир тан. Наврўз шодиёнасига бағишлаб ёзилган дастурхон атрофида раҳбарлар кўп қатори асл миришкор Эргаш Раҳмоновни ҳам байрам билан қутлаб деҳқончилигига барака тилади.

Эргаш МУСАЕВ.

ВИТАМИНЛИ МАҲСУЛОТ

«Даврон» агрофирмасига қарашли иссиқхоналарда томчилаб суғориш ускуналарини ўрнатиш ва созлаш ишлари ниҳоясига етди. Бу қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш, сувни тежаш, тупроқ шўрланишининг олдини олиш имконини беради.

«Даврон» фирмаси Булоқбоши тумани Жўраполвон номидаги жамоа хўжалигининг беш гектарлик иссиқхона хўжалигини хусусийлаштириш натижасида вужудга келган. Хусусий агрофирма ёш ва серғайрат мутахассис Улуғбек Носиров ва унинг отаси Каримжон ака раҳбарлигида йил сайин мустаҳкамланиб ва барқарор даромад олиб келмоқда. Фирмада 50 дан ортиқ киши доимий иш билан таъминланган.

«Даврон» иссиқхоналарида етиштирилган помидор, бодринг, лимон ва ошкўкни Булоқбоши тумани ҳамда Андижон вилояти шаҳарлари аҳолиси яхши билади. Агрофирма ходимлари ўтган йили вилоят савдо тармоғи ва деҳқон бозорларига юз тоннадан ортиқ витаминли маҳсулот етказиб берди.

(ЎзА).

Кўшработ тумани чорвадорлари ҳаётида қизғин паллалар бошланди. Чўпончўлиқлар ўлкамизнинг Наврўз айёмини қўзилатиш мавсумидаги илк натижалар билан кутиб олишди. «Зармитан» жамоа хўжалиги ва ўрмончилик хўжалиги чорвадорлари тўл олишга биринчилардан бўлиб киришганлиги боис натижалар ҳозирдан аниқ-ойдин кўзга ташланмоқда. «Зармитан» жамоа хўжалигидаги 2431 бош қўй-қўзининг 1394 боши совлиқлардир. Илғор чўпонлар Мамарасул Асомов, Абир Беккулов, Мўмин Қувондиқов ва бошқалар бош бўлган отарларда мавсум сарҳисоби қувончли бўлиши кутилмоқда.

СУРАТДА: хўжалик раҳбари Холмурод Ҳайитов чорвадорлар сулоласининг ёш аъзоси Зоҳиржон Асомов билан яйловда.

Т. НОРҚУЛОВ олган сурат (ЎзА).

ҚЎЛИ ОЧИҚНИНГ — ЙЎЛИ ОЧИҚ

Мамлакатимизда ғалла мустақиллигига эришиш йўлида муҳим қадамлар қўйилмоқда. Ғаллачиликнинг муҳим тармоқларидан бири шоличилик ҳисобланади. Шоликорларнинг саъи-ҳаракатлари туфайли гуручга бўлган талаб қондирилишида узилишлар бўлмаётир. Ўзбек дастурхонини паловсиз тасаввур этиш қийин. Шу боис шолининг турли навларини яратиш, ҳосилдорлигини ошириш, сифатини яхшилаш борасида деҳқонлар, олимлар елкама-елка ҳаракат қилмоқдалар.

Аҳолини сифатли гуруч билан таъминлашда шолини қайта ишловчи корхоналарнинг аҳамияти катта. Сирдарёдаги «Шуҳрат» ҳиссадорлик жамиятида ишлаб чиқаришга янги технологияларни жорий этиш йўлида изланилмоқда. Бу ерда вилоят хўжаликларида етиштирилган шоли қабул қилинади. Корхонада йилига 18 минг тонна шолини қайта ишлаш имкони бор. Корхонада ишлаб чиқарилган гуруч вилоят аҳолисини шундай маҳсулот билан тўлиқ таъминлайди. Арпа донидан ёрма тайёрлаб истеъмолчилар талаб-эҳтиёжлари учун жўнатилмоқда.

Корхонада халқ истеъмоли моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришга, қўшимча ишчи ўринлари яратишга алоҳида эътибор берилмоқда. Макарон-қандолат цехида ишлар жонланиб кетди. Бир кунда икки тонна турли хилдаги макарон маҳсулотлари ишлаб чиқарилаётир. У арзон ва сифатли бўлгани боисидан харидорлар кўпаймоқда.

Германиянинг «Винклер» технологияси асосида ишлайдиган нон цехида ҳам ишлар қизғин. Талабга қараб 15 хилдаги нон маҳсулотлари тайёрланади. Деҳқон фермерлар, меҳнаткашлар ёрдамчи хўжалиги ва томорқасида етиштирилган шолини қайта ишлаб олишлари учун шарт-шароит яратилган.

Ҳамма жойда бўлгани каби, корхонага ҳам Наврўз нафаси кириб келди. Дарҳақиқат Наврўз деҳқончилик, яшариш ва янгиланиш байрами. Шундай экан, бу байрамда барча шоду хуррам бўлади, кўнгиллари қувончларга тўлади. Корхонанинг Гулчеҳра Эгамова, Муслима Ботирова, Наталья Кожевникова, Палина Сергеева, Абдурашид Аҳмаджонов, Шокир Қодиров каби илғор ишчилари номини ҳурмат билан тилга олишади. Бу йил инсон манфаатлари йили деб эълон қилинган экан, ҳар жойда меҳр шавқатни, саховатни кўпроқ қилиш лозим. Президентимиз Ислом Каримов «Савобли ишларни давом эттириб, бутун умри ҳалол меҳнатда ўтган нуроний отахонларимизни, мунис онахонларимизни рози қилиш, уларнинг дуоларини олиш бизнинг кундалик бурчимизга айланиши даркор» деб алоҳида таъкидлагани бежиз эмас. Бу инсон манфаатлари йилининг асосий мақсадидир.

Бу йил корхонада Наврўзи оламга ўзгача тараддуд кўрилди. Айниқса ободонлаштириш, мевали ва манзарали кўчатлар ўтказишга катта эътибор берилди. Ишчи хизматчиларга корхона ҳисобидан байрам дастурхони ёзилди. Дошқозонда ош дамланиб, сумалак тортилди.

— Наврўзда ночор оилаларга, ёлғиз қарияларга, меҳрибонлик уйининг тарбияланувчиларига совға-салом улашилди, — дейди жамият раиси Қурбонбой Сангиров. Совға-салом ва бир оғиз ширин сўз билан ўксик кўнгиллар тоғдек кўтарилиши тайин. Меҳр кирган уйга қувонч, барака киради.

Улуғлар сахий топса бўлиб ер, деганлар. Корхона жойлашган маҳаллада истиқомат қилувчи кам даромадли ва боқувчисини йўқотганларга ун тарқатилди. Корхонанинг 83 нафар ишчи хизматчиларига эса 300 килограмм гуруч, 200 килограмм ун, 45 минг сўм пул бўлиб берилди. Ундан ташқари ҳеч кими йўқ нафақахўр Наталья Слюсаренкога 400 сўм пул, гуруч ва макарон байрам совғаси сифатида хайрия қилинди. Байрам кунлари Тошкент ва Гулистон шаҳарлари аҳолисига хизмат кўрсатиш учун корхонада тайёрланган сара маҳсулотлар ярмаркага олиб борилиб, савдо ташкил этилди. «Савоб ҳар куни керак» корхона раҳбарларининг шиори шу. Зеро, қўли очиқнинг йўли очиқ, деганлар.

Д. МУРОДОВ.

Ойнаи жаҳонда

25 — 30 март

СЕШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Лирик концерт.
8.55 Биржа ва банк хабарлари.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Ўсмирлар учун. «Биз сиз билан».
10.25 Инглиз тили.
10.55 Шифокор экрани.
11.25 «Кашф этилаётган имкониятлар».
11.45 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Ҳофизлар куйлаганда». Премьера.
12.20 «Йўллар ва уйлар».
12.40 «Ўз тақдирини излаган одам». Бадиий фильм.
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Наврўз чечаклари».
18.30 «Алпомиш авлодлари». Эркин кураш. Ўзбекистон чемпионати. Финал.
18.45 «Санъат дўстликка чорлайди».
19.05 «Мулкдор».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Шаҳар бедарвоза эмас...»
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Маънавият». «Оҳанглардан таралган меҳр».
21.40 «Альманах-ТВ».
22.20 УзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.15 «Замон».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15—00.30 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 ТВ плюс...
18.40 «Киносайёра».
19.00 «Нафис мажлислар».
19.15 «Сизнинг имконият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 ТВ плюс...
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Спорт қитъаси».
21.20 Кундалик.
21.30 «Акс».
21.50 «Авлодимиз».
22.05 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
22.25 Кундалик.
22.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 «Кинонигоҳ».
00.15—00.25 Кундалик.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Уй ажинаси ва бекаси», «Уй ажинасининг қайтиши». Мультфильмлар.
18.15 Эълонлар.

*

7.30 — 9.00, 18.20 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Бланш». Телесериал. 2-серия.
22.30 «Афсоналар ўлкаси». Телефильм.

*

22.50 — 23.15 Россия давлат телевидениеси.

*

23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.25 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультқарусель».
19.05 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури.
19.20 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
19.35 Эълонлар.
19.40 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.30 «Дорихона эшитади».
21.10 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.40 «Уйингоҳ + оила».
22.10 Эълонлар.
22.15 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
23.05 Немисча шарҳ.
23.30 «Америкага бир назар».
24.00 — 00.10 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 26

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Миразиз куйлаганда». Фильм-концерт.
8.55 «Альманах-ТВ».
9.35 Болалар учун. «Сен ёруғ тилаксан, Наврўзим».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 «Ассалом, япон тили!».
11.40 «Тест синовлари — адолат мезони».

*

12.00 «Маънавият». «Оҳанглардан таралган меҳр».
12.20 УзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
13.15 «Уйла! Изла! Топ!». Телебеллашув.
14.00—14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ёртиқулоқ ва ялқовлар». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...».
18.25 «Замон билан ҳамнафас».
18.45 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.05 «Табаррук қадамжолар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Маънавият». Мусиқа ва замон.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 Дилнавоз садолар.
21.40 «Мавзу».
22.00 «Сир».
22.10 «15 дақиқа спорт ҳақида».
22.25 «Автоолам».
22.40 «Морена Клара». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Дўстлик» (Тошкент вилояти) — «Суғдиёна» (Жиззах).
00.40 Тунги тароналар.
00.50-01.00 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Дойче-Велле» тақдим этади...
19.05 «Зерикмай десангиз...»
19.15 «Ором онлари». Концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.20 «Спорт қитъаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Кинонигоҳ».
22.30 Кундалик.
22.35 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
22.45 «Зерикмай десангиз».
22.55 «Спорт қитъаси».
23.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.20—00.30 Кундалик.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Мўъжизакор гўзаллик сири». Телефильм.
18.15 Эълонлар.

*

7.30 — 9.00, 18.20 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Бланш». Телесериал. 3-серия.
22.30 «Шоҳсупа сари йўл».

*

22.55 — 23.15 Россия давлат телевидениеси.

*

23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.25 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Мезон».
19.30 «Ирэндек».
20.00 «Спорт-лото».
20.10 «Нафосат гулшани».
20.45 «Автосалтанат».
20.55 Эълонлар.
21.00 Экстремал ўйинлар.
21.50 «Дунё ва болалар».
22.10 Эълонлар.
22.15 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
23.05 «Британия кундалиги».
23.35 — 23.45 «Хайрли тун!»

ПАЙШАНБА, 27

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Яхши кайфият». Мусиқий дастур.
8.55 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Халқаро театр куни. «Муаллиф бобонинг сўзи». Болалар учун кўрсатув.
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 «Сирли олам». Адабий кўрсатув.
11.25 «Бугуннинг уйлари». Публицистик кўрсатув.
11.45 Халқаро театр куни. «Ёлқин».
12.05 «Қайта тергов». Бадиий фильм.
13.10 «Маърифат» видеоканали.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 14.50 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Насаф» (Қарши) — «Афросиёб» (Самарқанд).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.30 «Омонлик тилаймиз».
18.40 Дилнавоз садолар.
18.45 «Акциядор луғати».
19.00 «Катта танаффус».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Инсон манфаатлари йили».
21.20 «Қўшиқлардан изладим бахтни». Шуҳрат Қаюмов.
21.45 «Мутойиба».
22.00 Халқаро театр куни. «Саҳна ҳаёти».
22.30 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 19 — 20-қисмлар.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор» (Тошкент) — «Янгиер» (Янгиер).
00.40 Тунги тароналар.
00.50 — 01.00 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Спорт қитъаси».
9.30 «Компьютер-Осиё».
9.50 «Услуб».
10.10 «Бебаҳо лаҳзалар».
10.20 «Нафис мажлислар».
10.35 «Акс».
10.55 «Авлодимиз».
11.10 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
11.30 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
11.40 «Зерикмай десангиз».
11.50 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
12.10 «Дунё бўйлаб».
13.00 — 14.40 «Кинонигоҳ».

* * *

18.00 Кундалик
18.10 Бугун пайшанба дастурида.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Сув ости дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «7 дан 70 гача».
21.25 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
21.45 Кундалик.
21.50 «Сеҳргар». Кўрсатув ва Эълонлар.
22.05 «Кинонигоҳ».
23.45 «Спорт қитъаси».
00.15 — 00.25 Кундалик.

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Менинг филим бўл». Мультфильм.
18.15 Эълонлар.

*

7.30 — 9.00, 18.20 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Бланш». Телесериал. 4-серия.
22.30 «Карнай навоси». Фильм-концерт.

*

23.00 — 23.20 Россия давлат телевидениеси.

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
19.30 «Она».
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Чироқ».
20.55 «02» тўлқинида.
21.10 Эълонлар.
21.15 «Инспектор Фрост». Телесериал.
22.05 «Компьютер-ревю».
22.20 «Ракурс». Бадиий-публицистик кўрсатув.
23.00 Эълонлар.
23.05 «Коктейль плюс».
23.35 «Қоғоздаги шамол куйлари». Телефильм (Япония).
00.05 — 00.15 «Хайрли тун!»

ЖУМА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Юзма-юз».
8.45 Футбол шарҳи.
9.05 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 19 — 20-қисмлар.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Мактабларда Наврўз байрами».
10.35 Немис тили.
11.05 «Эски уй соҳиблари», «Инсон ва шер». Мультфильмлар.
11.25 «Пўлат тулпорлар».
11.45 Ўзбек куйларидан концерт.
12.20 Болалар учун. «Билиб қўйки, сени Ватан кутади».
12.35 «Аёллар тангоси». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун концерт.
18.30 Бизнес ҳафта якунлари.
18.40 «Соғлом авлод учун».
19.05 «Маънавият». Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Умидли дунё».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ривоят».
21.10 Дилнавоз садолар.
21.30 Буюк келажак сари. «Иқтисод алифбоси».
22.00 «Эртага — шанба».
22.20 «Морена Клара». Телесериал.
23.05 «Ринг». Спорт дастури.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15 — 00.30 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Кўзмунчоқ».
9.40 «Ором онлари». Концерт.
9.45 «Авлодимиз».
10.00 «Наврўз жозибаси».
10.15 «Шаҳризоданинг янги эртаклари». Киноҳазил.
10.40 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
11.05 Видео — «О».
12.45 — 13.15 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор эканда, йўқ экан...»
18.35 «Камолот».
18.50 «Телевидение ва театр».
19.10 «Ором онлари». Концерт.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Сизлардан ишорат».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Кинонигоҳ».
22.40 «Ханда дўкони».
23.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.15 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.05 — 00.15 Кундалик.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Чўл саховати». Телефильм.
18.15 Эълонлар.

*

7.30—9.00, 18.20—21.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

21.40 Эълонлар.
21.45 «Бланш». Телесериал. 5-серия.
22.25 «Дарахт ва унинг илдизлари». Телефильм.

*

22.55—23.20 Россия давлат телевидениеси.

*

23.20 Эълонлар.
23.25—23.30 Янгиликлар.

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Рангинкамон».
19.30 «Бу бўстон аро...»
20.00 «Умид чечаклари».
20.30 Эълонлар.
20.35 «Инспектор Фрост». Телесериал.
21.25 «Уй остонадан бошланади».
21.55 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
22.20 Эълонлар.
22.25 «Олам ва одам».
22.50 «Монитор-Осиё».
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 29

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Тараннум». Мусиқий дастур.
9.05 «Кашфиёт». Мультфильм.
9.15 «Морена Клара». Телесериал.
10.00 «Шоҳруҳ» клуби.
10.30 «Қўшиғим, жон қўшиғим». Наврўз қўшиқлари.

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

11.00 «Мулоҳаза, мунозара, муносабат».
11.25 «Хабарнома».
11.35 «Менга сўз беринг».
12.15 «Мерос». А. Қодирий. «Ўтган кунлар».
12.40 Каттақўрғон тумани «Зарафшон» халқ ансамблининг концерти.
13.10 «Интеграл». Бадиий фильм.
14.25—15.25 «Нурли келажак». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Донишнома».
18.50 «Сиз севган қўшиқ».
19.05 «Ҳайрат».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 Дилнавоз садолар.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Бизнес-академия».
21.20 «Рақслар гулдастаси».
21.30 Буюк келажак сари. «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
22.00 Диққат, премьера: Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 21-қисм.

«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури:

22.40 «Куй ва тасвир».
23.00 «Раисбек». Бадиий фильм.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан..»
9.20 «Камолот».
9.35 «Телевидение ва театр»,.
9.55 «Ором онлари». Концерт.
10.10 «Сизлардан ишорат».
10.40 «Ханда дўкони».
11.00 «Кинонигоҳ».
12.40— 13.10 «Спорт қитъаси».

***

18.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.20 «Бугуннинг боласи».
18.40 Эълонлар.
18.45 «Кулги дарғалари». Чарли Чаплин.
19.05 «Ҳавас—ТВ».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот». (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Олтин кент».
20.10 «Жозиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.

«Шанба оқшоми».
Дам олиш дастури.

21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 «Спорт қитъаси».
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10—23.50 Видео—«О».

III

18.30 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

18.35—22.40 Россия жамоат телевидениеси.

*

22.40 Эълонлар.
22.45 Тото Кутуньо куйлайди.
23.25—23.35 «Гуллар юртининг дурдоналари». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Кинонинг олтин асри. «Серқуёш ўлка серенадаси». Бадиий фильм.
10.40 Эълонлар.
10.45 «Спектаклдан сўнг».
11.10 «Ассалом Қуёш, ассалом Наврўз!».
11.40 Шанба эртаги.
12.40 «Болалар дейишади...»
12.45 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
13.35—13.55 Корейс тилини ўрганамиз.

* * *

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Шанба оқшомида».
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 «Дебют».
20.15 «Шалом».
20.35 «Рақслар қанотида».
21.05 «5 дақиқа ўзинг учун».
21.15 «Болалар дейишади...»
21.20 «Салом, Франция!»
21.50 Эълонлар.
21.55 Кинонинг олтин асри. «Сукунат — олтин». Бадиий фильм.
23.30 «Бу ажиб дунё».
23.50—24.00 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 30

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.15 «Катта танаффус» янгиликлари.
9.35 «Бир ўлка-ки...»
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 21-қисм.
11.40 «Соғинч».
11.50 «Ташриф». Дам олиш дастури.
12.30 «Келгуси ҳафтада».
12.45 «Интер-футбол».
13.20 «Мусиқа салтанати».
13.40 «Оцеола». Бадиий фильм.
15.10—15.15 «Тақвим».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Ҳамёндаги мўъжизалар ёки...».
18.20 «Қотиллик пайида». Бадиий фильм 3-серия (Италия).
19.05 «Пойинтар-сойинтар».
19.15 «Туҳфа».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 Илҳом сатрлари.
20.05 «Эгиз қўшиқлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Минбар».
21.15 «Бу мунис лаҳзалар».
21.35 «Шахс ва баҳс».
22.00 Диққат, премьера: Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 22-қисм.
22.40 «Футбол олами».
23.05 «Келгуси ҳафтада».
23.20 «Тақвим».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 Тунги сеанс. «Мудҳиш хато». Бадиий фильм.
01.35 Тунги тароналар.
01.45—01.55 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 «Ёрилтош». Мульттўплам..
9.45 Болажонлар экрани.
11.00 «Табиат шифохонаси».
11.10 «Севги соҳили». Киноконцерт.
11.30 «Бу ажиб дунё».
11.35 «Глобус». Телеальманах.
12.05—13.45 Видео—«О».

***

18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Боланинг тили».
18.30 «Ёрилтош». Мульттўплам.
19.00 «Мухлис—ТВ 2».
19.15 «Табиат шифохонаси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Баҳор тароналари». Киноконцерт.
20.20 «Бу ажиб дунё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.20 Видео—«О».
23.00 «Мафтункор чеҳралар».
23.25 «Мухлис—ТВ 2».
23.40 «Даракчи». Қонун ҳимоячилари.
23.50 «Мувозанат» — келгуси ҳафта тақвими.
24.00 Дастур ниҳояси.

III

16.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

16.55—22.55 Россия жамоат телевидениеси.

*

22.55 Эълонлар.
23.00—23.25 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!»
9.30 «Парле ву франсе?»
10.00 «Жонли сайёра».
10.30 «Эртакларнинг бу сеҳрли олами».
12.10 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.20 Киносалон. Ф. Феллинининг «Саккиз ярим» фильми. Бош ролларда — М. Мастроянни ва К. Кардинале.
14.30 «Биргаликда куйлайлик».
16.00 Эълонлар.
16.05 Кундузги сеанс. «Марко Поло». Бадиий фильм.

*

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «ТВ IV да етти кун» (ўзбек тилида).
19.15 «Менинг кўчам».
19.30 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Сенинг вақтинг».
20.25 «Телеташриф».
20.45 «Тошкент оқшомида».
21.20 «ТВ IV да етти кун» (рус тилида).
21.35 «Иштирок этувчилар».
22.05 Киносалон. Ф. Феллинининг «Аммаркорд» фильми.
24.00—00.10 «Хайрли тун!».

(«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» теледастуридан олинди).

Биз улкан мерос ворисларимиз

ОДАМИЙЛИК ТАВСИФИ

Носир Хисрав 1003 йилда Қубодиён мавзеида дунёга келди. У саводини чиқаргандан кейин, шарқнинг йирик шаҳарларида билимини оширди. Истеъдодли шоирнинг ижодий мулки шарқ классикларининг ноёб дурдоналарига айланиб қолди. Носир Хисрав 1088 йилда Помир тоғлари этагидаги кичкина гўшада вафот этди.

Нафис ижод соҳиби Носир Хисравнинг маънавий мулки авлодларга қарийб минг йилдан буён хизмат қилаяпти. Унинг ижоди мантиқ кучлилиги билан ажралиб туради. Панд-насиҳатлари ҳам ўринли, ҳаётий. Алломанинг ўлмас дурдоналари, унинг ўгитларининг аҳамияти мустақилликка чиққан юртдошларимиз учун янада мароқли, ибратлидир. Аллома ижодида халқпарварлик, инсонпарварлик алоҳида ўрин тутади. Шоир халқ учун жон куйдирувчиларни шарафлайди ва уларга тасаннолар айтади.

Ҳамиша халқингга меҳрибон бўлгил...

Носир Хисрав одамларни меҳр-шафқатга чақиради, раҳмдилликка ундайди. Раҳмдиллик ҳам ўта инсонийликдир. Меҳр-шафқатда гап кўп. Бир ғарибнинг кўнглини овлаш, унга меҳрибонлик қилиш, юмушини битказиш нафақат яхшилик, балки савобдир.

Инсоният доимо яхши ном қолдирганларни эъзозлаган, шарафлаган. Шоир зийракларни улуғлайди. Энг аввало, зийрак одамлар ақлли бўладилар, фаросат ҳам уларда етарли. Зийрак одам билан суҳбатлашсангиз баҳри-дилингиз очилади, унинг зукколигидан қониқиш ҳосил қиласиз. Баъзилар қаригач, ақли-ҳуши сайқалланиб, ён-веридагиларга маслаҳатчи, билағонга айланади. Қарилик ҳам хислат, тангрининг жуда катта инояти, туфҳасидир. Алломанинг кексалар ҳақидаги фикрлари ҳам ибратли.

Одамзотнинг энг катта бойликларидан бири дўстликдир. Дўстлик бўлган жойда меҳр-оқибат куртак отади. Дўстнинг кўмагидан мушкулинг осон, оғиринг енгил бўлади. Дўст ғамингнинг ярмини олиб, хурсандлигингни икки карра оширади.

Дўстликка вафо, садоқат асл инсонийликдир. Дўстликни асраш, авайлаш, эҳтиёт қилиш, ҳар икки томонни бахтиёр этади. Аммо унга хилофлик аралашса, хиёнат қилинса, дўстлик заволга учрайди.

Барчага мадад берадиган одам қалби уммон, феълатвори кенг, сермулоҳаза бўлади. Аллома айтганидек, бундай одамларга Тангри ҳам ёр бўлади. У айтганидек, ҳақиқий гўзаллик ички гўзалликдир. Ички, яъни маънавий гўзалликка фақат илм орқали эришиш мумкин.

Тан тирик жон билан, жон тириклиги илм,
Қалб қони ичра бир гавҳари, жондир билим.

Билимсизлик ночорлик, нодонликдир. Билим эса одамга қанот, куч-қудратдир.

Инсоний фазилатлар ичида сахийлик, саховатлилик ҳам таҳсинга лойиқ. Сахий инсонларда меҳрибонлик, мулойимлик сероб бўлади. Саховатдан инсоният доимо манфаат кўриб келган. Ушбу инсонийлик ҳикматини Носир Хисрав ниҳоятда маромига етказиб куйлаган.

Мулойимлик инсон жозибалигини оширади, безайди. Тавозеъдан, меҳрдан, илтифотдан одамлар яхшилик кўрганлар. Дарҳақиқат, ҳаё одамга ҳаводек зарурдир. Бу борада аллома Носир Хисрав ажойиб гулдасталар тузган.

Ёлғончилик кишини бебурд қилиб, обрўйини тўкади. Ахир, ёлғонлар туфайли ҳаётдан қанча оёқлар узилди, бошлар кесилди. Қусурлардан яна бири ҳасадгўйликдир. Ҳасадни доно халқимиз балога ўхшатган. Ҳа, ҳасад балоларни келтириб чиқаради. Бу ҳақда аллома мана бундай ёзади:

Кўнгил бермагайсан ҳасадга зинҳор,
Ҳасаднинг на чеки, на миқдори бор.

Аллома баднафсликни қоралаган. Тама ҳам қусур. Тамадан одамзот доимо азият чеккан чунки бу пасткашликнинг энг тубанидир. Ҳа, тама одамгарчиликни ерга уради. Жиловсиз нафс туфайли одамийлигидан ажралганлар озми?

Кечиримлилик ҳам зийнат. Кечиримли одамлар хушфеъл, очиқ дил бўладилар. Улардан ҳамма мамнун ва хурсанддир. Бировга озор бериш энг катта гуноҳи азимдир. Бундан фақат одамзот азият чекади.

Носир Хисрав иллатларга қарши ўт очган аллома. У камчилик ва нуқсонларни аёвсиз очиб ташлаган. У яратган дурдоналар авлодлар маънавий дунёсини бойитишга хизмат қилаверади.

Мусоқул УСМОНОВ.

Наврўз юртимизга ўзгача шавқ-завқ, қуту барака, тўкин-сочинлик билан кириб келди. Унинг ташрифидан Хатирчи туманидаги «Учқора» жамоа хўжалиги аҳли беҳад мамнун бўлишди. Байрам шарофати билан уларнинг хонадонига табиий газ уланди.

СУРАТДА: газчилар И. Эшназаров ва И. Сирожовлар Холтаевлар хонадонида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ҚИЗЛАР

Толим-толим сочин узун ўргайлар,
Бир қиё боққайлар, юзинг кўргайлар,
Бало бу қумрилар, бало тўрғайлар,
Таъби нозик бўлиб ўзбек қизларин.
Ҳаргиз турфа гапни айтиб бўлмайди,
Йигитсан, сўз берсанг, қайтиб бўлмайди,
Гар қайтсанг, англаттил, кўнгли тўлмайди,
Таъби нозик бўлар ўзбек қизларин.
Турмуш қурса, зимдан танлаб тегади,
Ёри мағрур бўлса, бошин эгади,
Бас, ҳазил қилмагил, сани енгади.
Таъби нозик бўлар ўзбек қизларин,
Ҳеч севдим демагай суйиб қолса ҳам,
Муҳаббат ғунчаси тугиб қолса ҳам.
Сир сақлар ишқ ичра куйиб қолса ҳам,
Таъби нозик бўлар ўзбек қизларин.
Мен ҳануз бир қизга каманд қўймадим.
Кўнглимни кўнглимга монанд қўймадим.
Ҳолбуки, димоғни баланд қўймадим,
Таъби нозик бўлар ўзбек қизларин.

Солижон САЛОҲ.

МУБОРАК

Новдаларни безади куртак,
Борлиқ гўё сеҳрли эртак.
Баҳор кезар сепли келинчак,
Она диёр, кўклам муборак!
Дала-даштда елади шамол,
Кўнгилларда энг ширин хаёл.
Дилни севги айлар масту лол
Она диёр, кўклам муборак!
Бош кўтарар райҳон,
ялпизлар,
Бойчечак, чучмома,
наргислар.
Тушга кирар жилмайиб
қизлар,
Она диёр, кўклам муборак!
Наврўзнинг хуш нафаси яхши,
Қушчаларнинг шўх саси яхши,
Юртнинг хушбўй ҳавоси
яхши,
Она диёр, кўклам муборак!
Дошқозонда сумалак қайнар,
Парирўй қиз, жувонлар
ўйнар,
Наврўз қадим қўшиғин
куйлар,
Она диёр, кўклам муборак!

Танти халқим, ҳалоллир
ошинг,
Байрамлардан чиқмасин
бошинг,
Сен бағримда ёнган қуёшим,
Она диёр, байрам муборак!
Эл кўкраги тоғ бўлсин
деймаи,
Қадамида боғ унсин деймаи,
Ғаним кўкси доғ бўлсин
деймаи,
Она диёр, кўклам муборак!

Омон АБДУЛЛАЕВ.

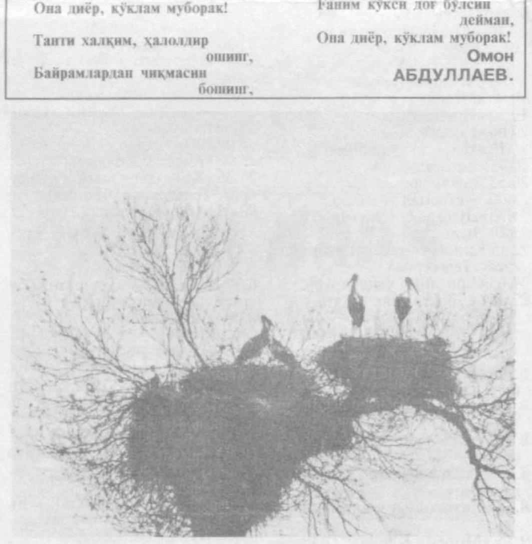

Лайлаклар қўнган ошёнда тинчлик, тўкинлик барқарор.

Ш. ОЛИМОВ олган сурат.

ВАСЛИ АРО ТЕНГ ЁЙИЛЮ СОЧИ

Қуёш ҳижрий тақвими жуда қадим тарихга эга. Худди шу куни Эронда Сасанидлар сулоласининг охирги вакили Йездигер III тахтга ўтирган эди. (Шу боисдан ҳам мазкур тақвим унинг номи билан аталадиган бўлган). Йездигерда йил 12 ойдан иборат бўлиб, дастлабки ўн бир ойи 30 кундан, 12-си эса 35 кунли эди. Бу солномада йилнинг узунлиги 365 кунга тенг деб олинган.

Мазкур тақвимда ойлар — фарвардин, урдибеҳишт, хурдод, тир, мурдод, шаҳривар, меҳр, абан, азар, дай, баҳман ва исфандармуз каби номлар билан юритилиб, боши — баҳорги тенгкунликка (Григориан тақвими бўйича 21 мартга) тўғри келарди. Бироқ бу тақвимда йилнинг узунлиги (ҳақиқий Қуёш йилининг узунлиги) тропик йилдан салкам 0,25 суткага камлигидан, йиллар ўтиши билан унинг йўлбошчиси баҳорги тенгкунликдан четлашиши кузатилган. Унинг 120 йилда силжиш хатолиги қарийб бир ойга етиши аниқланди. Мазкур хатоликни тўхтатиш учун Йездигерда ҳар 120 йилда қўшимча қилиб 13-ой киритиладиган бўлди.

Йилбошини бу хилда, ҳар 120 йилда қайтадан баҳорги тенгкунликка «қайтариш», йил ҳисобини ишлатишда катта ноқулайликларга сабаб бўлди. Шунинг учун ҳам янги Қуёш тақвими ишлаб чиқиш ва жорий қилишга катта эҳтиёж сезилди. XI асрда бу масалани ҳал қилишни Эрон шоҳи Маликшоҳ ўрта асрнинг машҳур математиги ва астрономи, шоир Умар Ҳайёмдан илтимос қилди. Умар Ҳайём бошчилигида олимлар аниқлиги жуда юқори бўлган янги Қуёш тақвимининг лойиҳасини тайёрлашди.

Маълумки, Қуёш тақвимининг аниқлиги Қуёшнинг Ер атрофида йиллик кўринма айланиши даврининг қанчалик аниқ белгиланишига боғлиқ. Бу тўғрида энг катта ютуқ эрамиздан олдинги IY асрда Мисрда қўлга киритилди. У даврда мисрлик астрономлар, тропик йил, яъни Қуёшнинг Ер атрофида кўринма айланиш даври, 365 куну 6 соатга тенг деб белгиладилар. Бу тропик йилнинг ҳақиқий узунлигидан атиги 11 минуту 14 секундга ортиқ эди, холос. Тропик йилнинг мазкур узунлигига асосланган биринчи Қуёш календари, Рим саркардаси Юлий Цезарнинг илтимосига кўра, александриялик астроном Созиген томонидан тузилган эди. Кейинчалик Юлий Цезарь шарафига Юлиан тақвими деб номланган бу солномада ҳар тўртинчи йил кабиса йили дейилиб, 366 кунли, қолган йиллар эса оддий йиллар ҳисобланиб, 365 кунни ташкил этди.

Умар Ҳайём бошлиқ олимлар Қуёш тақвимининг хатолигини камайтириш мақсадида юксак ақллилик билан иш юритиб, янги тақвим ишлатишни таклиф қилишди. Унга кўра, ҳар ўттиз йиллик даврдан дастлабки йигирма саккиз йил давомида кабиса йиллар, худди Юлиан календаридаги каби 32 йил ичида эмас, балки 33 йил ичида қўшиладиган бўлди. Бинобарин, У. Ҳайём календарида йилнинг узунлиги 365 сутка, 5 соату 49 минуту 5,5 секундга тенг қилиб олинди. Йилнинг ҳақиқий узунлиги 365 сутка-ю, 5 соату 48 минуту 46 секунд эканлигини эътиборга олсак, Ҳайём тақвимининг хатолиги ҳар йили атиги 19,5 секундга тенг. Қарийб 16 аср «давр сурган» Юлиан календарида хатолик 1 суткага етиши учун 128 йил, кундалик турмушимизда ишлатилаётган Григориан тақвимида эса 3 минг 300 йил зарур бўлгани ҳолда, Ҳайём тақвимида хатолик 1 суткага етиши учун 4 минг 500 йил керак. Бу рақам тақвимнинг аниқлик даражаси қанчалик юқори эканлигини кўрсатади.

Умар Ҳайём тақвими Эронда Маликшоҳ томонидан ислоҳ қилиниб 1079 йилнинг 16 мартида қабул қилинди. Бу кун, Йездигер календари бўйича, 448 йилнинг 19 фарвардинига тўғри келарди. Шунингдек, Маликшоҳ ислоҳида янги календарь эрасининг бошини 632 йилдан Муҳаммаднинг Маккадан Мадинага кўчган йилининг (яъни 622 йилнинг) баҳорги тенгкунлигига кўчириш қайд қилинган эди. У Умар Ҳайём тақвими дейилиши билан бирга узоқ йиллар Маликшоҳ шарафига Жалолий календари (Маликшоҳнинг фахрий тахаллуси Жалолиддин бўлган) деб ҳам юритилган. Жалолий тақвими Эронда XIX асрнинг ўрталаригача қўлланилган. 12 йиллик мучал занжири (сичқон, сигир, йўлбарс, қуён, балиқ, илон, от, қўй, маймун, товуқ, ит ва тўнғиз) билан юрадиган мўғул тақвимига ўтилди. Бироқ бу тақвимнинг умри қисқа бўлиб, 1911 йилгача ишлатилди. Сўнгра йил боши яна баҳорги тенгкунлик билан мос келадиган Буржий тақвимига ўтилди. Бу солномада ойлар юлдуз туркумларининг номлари билан — ҳамал, савр, жавзо, саратон, асад, сунбула, мезон, ақраб, қавс, жадди, далв ва ҳут дейилувчи номлар билан юритиладиган бўлди.

Мамадмусо МАМАДАЗИМОВ,
физика-математика фанлари номзоди.

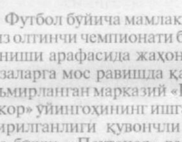

ЕТАКЧИЛАР УСТУНЛИГИДА

Футбол бўйича мамлакатимиз олтинчи чемпионати бошланиши арафасида жаҳон андозаларга мос равишда қайта таъмирланган марказий «Пахтакор» ўйингоҳининг ишга туширилганлиги қувончли воқеа бўлди. «Пахтакор» ва Самарқанднинг «Афросиёб» командалари ўн минглаб ишқибозлар гувоҳлигида яшил майдонни синовдан ўтказишди.

Мезбонлар дастлабки дақиқаданоқ ғалаба иштиёқида эканлигини намойиш этишди. Лекин собиқ пахтакорчи Сергей Доценко устозлигида янги мавсумга тайёргарлик кўрган самарқандлик футболчилар ҳам қарши ҳужумлари давомида «Пахтакор» дарвозасига жиддий хавф солиб туришди. Шунга қарамай, пахтакорчилар секин-аста ташаббусни қўлга олиб майдонда устунликка эришдилар. Бироқ устунлик — ғалаба дегани эмас.

Дилмурод Назаров қулай вазиятдан моҳирона фойдаланмаганда кураш қандай кечиши номаълум эди. Иккинчи таймда ҳам Николай Ширшовнинг далил ҳаракатлари туфайли мезбонлар ҳисобни 2:0 га етказишди. Ўтган мавсумнинг энг яхши футболчиси дея эътироф этилган Павел Бугало маҳорат кўрсатмаганида меҳмонларнинг ўртадаги фарқни қисқартиришлари аниқ эди. Нима бўлганда ҳам, «Пахтакор» бу йилги чемпионатда пешқадамлар сафидан жой олишга даъвогар эканлигини исботлади. Лекин ўтган йилги совриндорлар — «Навбаҳор», «Нефтчи», МҲСК ҳам ғалаба нашидасини суришди. Тўғри, наманганликлар ўз майдонида «Суғдиёна»ни 1:0 ҳисобида доғда қолдиришди, холос.

«Нефтчи» чарм тўп усталари Қаршида «Насаф»га қарши майдонга чиқиб, йирик ҳисобда ютуққа эришдилар — 3:0, тўпларни Радкевич, Дўрмонов, Бозоров киритишди.

МҲСК ҳам сафарда тўп суриб, «Зарафшон»дан устун келди — 3:1. Кўриниб турибдики, аввалги чемпионатлар давомида етакчилар сафида бўлган жамоалар бу йил ҳам мавқеини қўлдан беришни хаёлига келтиришаётгани йўқ. Бир неча йилдан буён пешқадамларга тенглашиш ҳаракатида бўлган «Дўстлик» (Тошкент вилояти) ва «Бухоро» дастлабки турда ўзаро муносабатларини ойдинлаштириб олишди. Бу баҳсда мезбонларга омад кулиб боқди — Тошкент вилояти футболчилари 2:1 ҳисобида зафар қучишди.

Турдаги ягона дуранг Марғилонда қайд этилди. «Атласчи» Тошкентнинг «Трактор» жамоаси дарвозасини ишғол қила билмади. Меҳмонлар мураббийси Валерий Лёткиннинг айтишича, Марғилондаги ўйингоҳ мавсумга талаб даражасида ҳозирланмагани унинг шогирдларига кутилганидек тўп суришга имкон бермади. «Биринчи марта шундай бўлаётгани йўқ, — дейди В. Леткин. — Олдинги йиллари ҳам Марғилондаги ўйингоҳ чими кўнгилдагидек эмасди».

Илк марта олий лигада қатнашаётган «Чилонзор» мезбон сифатида Қибрайда «Андижон» жамоасига қарши тўп сурди. Тошкентлик футболчилар бутун учрашув давомида яққол устунликка эришган бўлсаларда, қулай имкониятлардан фойдалана олмаслиги панд берди. Афтидан, бесамара ҳужумлар «Чилонзор»нинг ўйинчиларини толиқтириб қўйган кўринади — иккинчи таймда улар ўз жарима майдонларида қоидани бузишди.

Меҳмонлар ўн бир метрлик жарима тўпини қойилмақом қилиб уддалашди ва бу ҳисоб ўйин охиригача ўзгармай қолди. «Хоразм» Косонсойда мезбонларга 0:2 ҳисобида ютқазди.

Дастлабки турда дарвозалар жами 16 марта ишғол қилинди. Мезбонлар тўртта, меҳмонлар учта ғалабага эришдилар.

Тўплар фарқи: — 8:8.

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ЎҒЛИ.

Навбатдаги ўйин олдидан.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Турфа олам

ЭНГ, ЭНГ, ЭНГ...

Япониянинг «Хаско» фирмаси энг митти ва энг енгил «Си-Ви-1» деб номланган телевизор яратди. У рангли кўрсатади. Бу чўнтак телевизорнинг экрани 3,57 сантиметр. Телевизорнинг умумий баландлиги 9,1 сантиметр, 6 сантиметр қаланлиги 2,4 сантиметр бўлиб, оғирлиги 170 грамм.

Сигарет қутисидек телевизорни чўнтакка солиб юриш ҳам мумкин. У батареяда ҳам, машина аккумляторида ҳам, ҳатто 220 вольтли токда ҳам ишлайверади. Бу жуда қулай телевизор сотувга чиқарилди.

***

Франциянинг шимолида атамаси кишини ҳайратга соладиган бир шаҳар бор. У атиги бир ҳарфдан иборат бўлиб «И» деб номланади. Норвеж денгизидаги Лототен ороллари аҳолиси эса шаҳарчанинг атамаси сифатида танҳо «А» ҳарфини танлаган.

***

Ўсимликлар оламида энг улкан япроқли дарахт Ҳинд океанидаги Маскарен оролида ўсувчи рафия пальмасидир. Шунингдек, Жанубий Американинг Амазонка дарёси соҳилида ўсувчи бамбукли пальма ҳам баҳайбат япроқларга эга. Бу дарахтлар баргининг узунлиги 19 метрга етади.

***

Уруғларнинг ҳам каттаси бор. Масалан, Ҳинд океанидаги Сеймел оролларида ўсувчи каос ёнғоғининг меваси 18 килолик тош босади.

АЖОЙИБОТЛАР

Ёмғир олдидан акациянинг сариқ гулида уруғчалар четга чиқиб, марказий қисмда ялтироқ «асал» томчиси пайдо бўлади. Бу ариларни ўзига жалб этади. Улар ғужғон ёғингарчиликдан дарак беради.

***

Беданинг бинафша рангли нафис гуллари тўсатдан ёпилиб қолса ҳаво айниб, ёмғир ёғади.

***

Арча қишин-ёзин яшил либоси билан ҳаммани хурсанд этади. Бу дарахт ёқимли ва шифобахш ҳид тарқатади. Унинг яшиллиги кўзни қувонтирса, хушбўй ҳиди ҳавони тозалайди. Арчадан барометр сифатида фойдаланиш ҳам мумкин. Агар ҳаво айниб ёғин-сочиндан дарак берса, арча шохлари бир-бирига яқинлашади. Агар шохлар яна бир-биридан узоқлашса бу ҳавонинг очилишидан далолат.

СЕҲРЛИ ИЛДИЗ

Эрта баҳор неъмати ҳисобланган ровоч ўзининг шарбати билан кишига ҳузур бахш этади. Республикамизнинг чўл, адир, тоғ ва яйловларида ўсадиган ровочнинг етти тури маълум. Чўл ровочи япроғининг шакли туя товонига ўхшаганлиги сабабли уни ўзбеклар «туяяпроқ», «туятовон», қозоқлар ва қирғизлар «туяжапроқ», туркманлар эса «гараяпроқ» деб аташади.

Ровочнинг тарқалиш тарихи қизиқ. Милоддан 2700 йил муқаддам, хитойликлар «ҳикматли сариқ илдиз»дан ични юмшатувчи дори сифатида фойдаланишган. Бироқ улар қандай бўлмасин, бу «сариқ илдиз» тангут ровочининг илдизи эканлигини узоқ вақт сир тутишга ҳаракат қилганлар. Кейинчалик шифобахш илдиз хусусиятлари бутун дунёга тарқала бошлаган.

XIII аср охирларида Осиё сафаридан қайтган венециялик сайёҳ Марко Поло янги дори таърифини Европага маълум қилган. 1858-1873 йилларда сайёҳ Н. Пржевальский Тетунг тоғлари ва Кукунор кўлининг атрофларидан кенг япроқли, чиройли гулли ўсимлик — доривор тангут ровочи уруғини Россияга олиб келган.

Доривор ровоч уруғи Россия орқали бошқа Ғарбий Европа давлатларига ҳам секин-аста тарқалган.

Ровоч илдизидан тайёрланган кукун, шу кукуннинг сувдаги ва спиртдаги эритмалари, шунингдек, ровоч кукунининг магнезий кукуни билан аралашмаси тиббиётда сурункали ошқозон-ичак касалликларини даволашда, ични юмшатиш мақсадида ишлатилади. Ўзбекистонда учрайдиган ровочнинг айрим турлари кимёвий таркиби жиҳатидан давлат доришунослигида қабул қилинган доривор ровочлардан қолишмайди.

Қадимдан халқ табобатида ровочдан самарали фойдаланиб келинган. Абу Али ибн Сино ровочнинг ер остки ва ер устки қисмларининг шифобахшлик хусусиятлари тўғрисида ёзиб, ровоч илдизининг бўшаштириш хусусиятига эгалиги, уни сиркага қўшиб суртилса, сепкил ва теридаги ярадан қолган излар йўқолиши, темратки тузалишини ҳамда синган, чиққанни, узилган эт ва чўзилган мушакларни даволашда фойдаланилганини таъкидлаган.

Шунингдек чурра тушиши, астма ва қон туфлашни даволашда, жигар, меъда фаолиятини яхшилашда, ичак, буйрак оғриқлари ҳамда қон кетиш хасталикларини даволашда шифобахшлигини кўрсатган. Ровочдан тери ошлашда ҳам унумли фойдаланилади. Ровоч билан ошланган тери тўқ сариқ ва жигарранг тусга киради.

Акбар АЛИЕВ тўплаган.

МАЛАКАЛИ ТИББИЙ ХИЗМАТ

● АНДИЖОН вилояти Маннон Жалолов номидаги кооператив бирлашмасининг Янгиобод қишлоғида тиббий пункт фойдаланишга топширилди. Уни 66-механизациялашган кўчма колонна бинокорлари қуришди. Ўтган йили эса қўшни «Пахтакор» қишлоғида ҳам тиббий пункт қуриб битказилган эди. Янгиободдаги тиббий пункт замонавий ташхис ва муолажа асбоблари билан жиҳозланган. Қишлоқ аҳли бу ерда малакали тиббий ёрдам олиши мумкин. Энди даволаниш ва тиббий маслаҳат олиш учун туман марказига қатнашга эҳтиёж қолмади.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Таҳрир ҳайъати: Маркс ЖУМАНИЁЗОВ, Расулмат ҲУСАНОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат–ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйҳатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0144, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 3 4 6.